

ความชุกของปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

นางวรรณวิไล กมลกิจวัฒนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1728-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PREVALENCE OF BEHAVIORAL PROBLEMS AND RELATED FACTORS AMONG
MATHAYOM II STUDENTS ; SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

Mrs.Wanvilai Kamolkijwattana

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Community Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1728-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความชุกของปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย

นางวรรณวิไล กมลกิจวัฒนา

สาขาวิชา

เวชศาสตร์ชุมชน

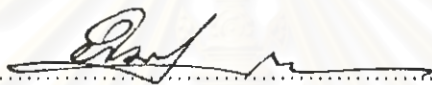
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี

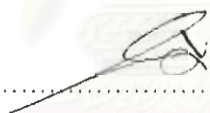
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

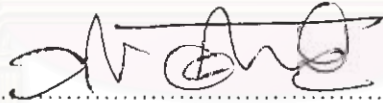
ศาสตราจารย์แพทย์หญิงทัศนีย์ นุชประยูร

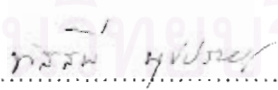
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

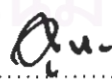

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ธนะมัน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิงทัศนีย์ นุชประยูร)

..... กรรมการ
(แพทย์หญิงศุภรัตน์ เอกฉัตรวิน)

วรรณวิไล กมลกิจวัฒนา : ความชุกของปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม (PREVALENCE OF BEHAVIORAL
PROBLEMS AND RELATED FACTORS AMONG MATHAYOM II STUDENTS ;
SAMUTSONGKHRAM PROVINCE)

อ. ที่ปรึกษา : นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี . อ. ที่ปรึกษาร่วม : ศาสตราจารย์แพทย์หญิง
ทัตสนี นุชประยูร

การวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราความชุกของปัญหา
พฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในจังหวัด
สมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2544 ดำเนินการเก็บข้อมูลสำหรับนักเรียน 420 คน โดยใช้
แบบสอบถามชนิดตอบเอง จำนวน 5 ชุด คือ แบบสอบถามตอบโดยนักเรียน จำนวน 3 ชุด
(แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแบบประเมินตนเองหรือ
SDQ) และแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ที่เหมือนกันแต่ตอบโดยครูและผู้ปกครอง (แบบประเมิน
ตนเอง (SDQ) สำหรับครูและผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน) พบว่าอัตราความชุกโดยรวมของ
นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม คือ ร้อยละ 46.4 จำแนกเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ร้อยละ 17.3
ด้านความประพฤติ ร้อยละ 19.2 ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น ร้อยละ 20.6 และด้าน
ความสัมพันธ์กับเพื่อน ร้อยละ 17.0 เป็นนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าหนึ่งด้าน ร้อย
ละ 22.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้แก่
เพศ ความสัมพันธ์กับพี่น้อง ระดับความฉลาดทางอารมณ์ อาชีพของบิดามารดา ประเภทของ
โรงเรียนและการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ทั้งนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์
และผู้ปกครองจะต้องให้ความสำคัญในการค้นหาและร่วมมือกันในการให้การช่วยเหลือต่อไป

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4375368830 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : BEHAVIORAL PROBLEMS / FACTORS / MATHAYOM II STUDENT /
SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

MRS.WANVILAI KAMOLKIJJWATTANA : PREVALENCE OF BEHAVIORAL
PROBLEMS AND RELATED FACTORS AMONG MATHAYOM II STUDENTS :
SAMUTSONGKHRAM PROVINCE. THESIS ADVISOR : DR.WIROJ JIAMJARASRANGSI. ,
THESIS COADVISOR : PROF. DR. THASSANEE NUCHPRAYOON 89 pp. ISBN 974-03-1728-6

The purpose of this cross-sectional survey were to study the prevalence rate of behavioral problems and their related factors among Mathayom II students in Samutsongkhrum Province during 2544 BE academic year. Data were collected for 420 students by means of 5 sets of self-administered questionnaires : Personal Data , Emotional Questionnaire and the Strength Difficulties Questionnaire (SDQ) answered by the student and ; the two sets of another Strength Difficulties Questionnaire (SDQ) , each answered by the teacher and the student's parent. The results showed that the prevalence rates of behavioral problems among these students were 17.3 percent for emotional problems , 19.2 percent for conduct disorder , 20.6 percent for attention deficit hyperactivity disorder and 17.0 percent for peer relationship problem (46.4 percent overall). Approximately 22.2 percent of the students had more than one problem. Factors significantly related to these problems included sex, relationship with siblings, emotional quotient , parent's career , type of school and the way of student treatment by the teacher. It is thus necessity for the school administrators, teachers and parents to act cooperatively in identifying and helping students with behavioral problems.

Department of Preventive and Social Medicine	Student's signature.....
Field of study Community Medicine	Advisor's signature.....
Academic year 2001	Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ฐนะมัน ศาสตราจารย์แพทย์หญิงทัสสนี นุชประยูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สุนทร ศุภพงษ์ และ นายแพทย์วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี อาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ให้ความรู้ และช่วยตรวจทาน แก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายแพทย์วินัย วิริยกิจจา อดีตอธิบดีกรมสุขภาพจิต นายแพทย์หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธุ์ และนายแพทย์พรเทพ ศิริวนารังสรรค์ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์มีโอกาสศึกษาต่อ พร้อมทั้งสนับสนุนค่าเล่าเรียนตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ แพทย์หญิงศุภรัตน์ เอกอัศวิน ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเขต 4 คุณวนิดา ชนินุทธพงศ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต 2 คุณเสาวนีย์ พัฒนอมร สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ที่ได้ให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ คุณศันสนีย์ พูลผล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณ คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมดที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายละเอียด ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินงานสุขภาพจิตในโรงเรียนต่อไปในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ	1
	1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
	1.5 คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	4
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2	วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	2.1 ความหมายของพฤติกรรม.....	7
	2.2 ปัญหาพฤติกรรม.....	8
	2.3 วัยรุ่น.....	9
	2.4 ปัญหาวัยรุ่น.....	10
	2.5 สาเหตุ.....	12
	2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม.....	13
	2.8 ความฉลาดทางอารมณ์.....	15
	2.9 การอบรมเลี้ยงดู.....	16
	2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	3.1 รูปแบบการวิจัย.....	25
	3.2 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	25
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน.....	37
ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพครอบครัว.....	39
ตอนที่ 3 ข้อมูลลักษณะการอบรมเลี้ยงดู.....	42
ตอนที่ 4 ข้อมูลสภาพโรงเรียน.....	42
ตอนที่ 5 การประเมินปัญหาพฤติกรรม.....	43
ตอนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	53
รายการอ้างอิง.....	61
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	67
ภาคผนวก ข.....	68
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ฉ

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1	36
ตารางที่ 2	37
ตารางที่ 3	38
ตารางที่ 4	42
ตารางที่ 5	42
ตารางที่ 6	43
ตารางที่ 7	43
ตารางที่ 8	44
ตารางที่ 9	47
ตารางที่ 10	51
ตารางที่ 11	51

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

ญ

บทที่

หน้า

1	แผนภูมิแสดง conceptual framework.....	3
---	---------------------------------------	---

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Rationale)

นักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูง มีการเปลี่ยนแปลงการเข้าสังคม การเรียน การงาน และเป็นระยะการเรียนรู้จากการทดลองทุกบทบาทในชีวิต เป็นระยะที่จะเห็นการแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ที่เด่นชัดมากที่สุดวัยหนึ่ง ผู้มีอิทธิพลต่อพัฒนาการในวัยนี้คือครอบครัวนั่นเอง แต่ปัจจุบันสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และความทันสมัย อารยธรรมตะวันตกได้แผ่เข้ามาครอบงำความคิด ทำให้ชาวชนบทที่ยากจนย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ๆ เพื่อขายแรงงานและบริการต่างๆ ทำให้เกิดแหล่งชุมชนแออัด เพราะที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ มีสภาพแออัดยัดเยียดของคนรวยกับคนจน ประชาชนมีรายได้น้อยแต่ค่าครองชีพสูงไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ทุกคนต้องออกทำงาน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป บิดามารดาไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งถ้าวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวได้ตามวัย จะเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่าย และหากปล่อยให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นคงอยู่ต่อไปโดยไม่ได้รับการป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือแล้ว แนวโน้มอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน การปรับตัวในครอบครัวและการใช้ชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคต

จากสถิติเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิด ในช่วงปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2542 พบว่าสถิติเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2538 จำนวน 14,670 คน เป็น 32,333 คน ในปี พ.ศ. 2542 สถิติที่กระทำความผิดสูงสุดคือยาเสพติด รองลงมาคือลักทรัพย์ และสารระเหยตามลำดับ (ศาลเยาวชนและครอบครัว)¹ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย ถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข มิเช่นนั้นแล้วจะมีผลกระทบต่อความเสี่ยงและความอยู่รอดของชีวิตวัยรุ่นและเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์² พบว่าแนวโน้มที่เด็กและเยาวชนไทยมีการกระทำความผิด ในคดีรุนแรง และเป็นกลุ่มเยาวชนเพศหญิงเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการกระทำความผิดซ้ำเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุจากปัจจัยด้านครอบครัว จิตใจ อารมณ์

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ถือเป็นวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอันซับซ้อนและสับสนร่วมกันหลายด้าน ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดปัญหา การที่

ทราบปัจจัยต่างๆตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทำให้สามารถให้การดูแลและช่วยเหลือก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาเรื้อรังและรุนแรงต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีปัญหาได้อย่างเป็นสุข และมีความสำเร็จในชีวิตและเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

คำถามการวิจัย (Research Question)

1. ความชุกของปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีมากน้อยเพียงไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความชุกของปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรสงคราม

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

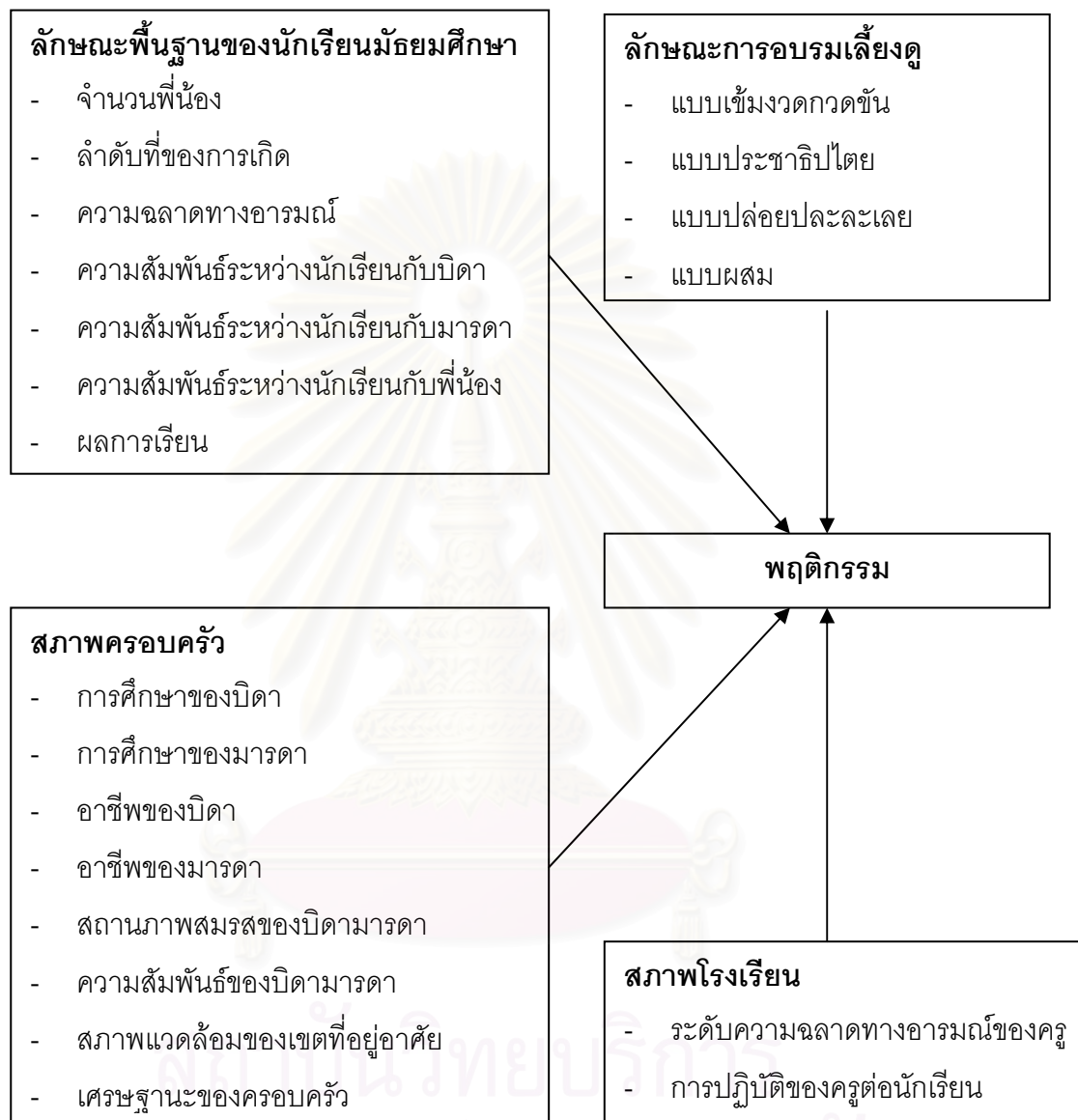
2.1 เพื่อศึกษาความชุกของปัญหาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

2.2 เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3 เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐาน สภาพครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และสภาพโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐาน สภาพครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และสภาพโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

คำสำคัญ (Key Words)

BEHAVIORAL PROBLEM , FACTORS , MATHAYOM II STUDENTS ,
SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอบจากความเป็นจริง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กองการศึกษาเอกชนและสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัวและสภาพโรงเรียน
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมนักเรียน

การให้นิยามเชิงปฏิบัติที่ใช้ในการวิจัย (Operational Definitions)

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของการเกิด ความฉลาดทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง ผลการเรียนในเทอม 1 ปีนี้ โดยแต่ละตัวแปรมีความหมายดังนี้

จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องรวมบิดามารดาเดียวกัน โดยไม่นับรวมตัวนักเรียน

ลำดับที่ของการเกิด หมายถึง ลำดับการเกิดของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยนับเฉพาะบุตรที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกันเท่านั้น โดยแบ่งเป็นบุตรคนเดียว บุตรคนโต บุตรคนกลาง และบุตรคนสุดท้อง

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) หมายถึง ความสามารถทางด้านอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา หมายถึง การรับรู้ต่อความรู้สึกที่นักเรียนมัศึกษามีต่อบิดามารดา แบ่งเป็น ดีมาก ดี ปานกลาง และไม่ดี

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง หมายถึง การรับรู้ต่อความรู้สึกที่นักเรียนมัศึกษามีต่อพี่น้อง แบ่งเป็น ดีมาก ดี ปานกลาง และไม่ดี

ผลการเรียนในเทอม 1 ปีนี้ หมายถึง ผลการเรียนของนักเรียนในเทอม 1 ที่ผ่านมา แบ่งเป็น เกรด 4 3 2 1

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามความรู้สึกของนักเรียน แบ่งเป็น

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระภาพเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองกำหนดไว้ หรือควบคุมให้ปฏิบัติตามเกณฑ์อย่างเคร่งครัด โดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ และบิดามารดา หรือผู้ปกครองยึดความพอใจของตนเองเป็นสำคัญ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกว่าจะตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและสามารถโต้แย้งได้ ให้ความสนับสนุนตามโอกาสอันเหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกว่าจะตนเองถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่ หรือปล่อยให้ทำอะไรต่างๆ ได้ตามใจชอบ โดยบิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ให้ความรักความอบอุ่นเท่าที่ควร

การเลี้ยงดูแบบผสม หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกว่าจะตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยรวมกับแบบปล่อยปละละเลย หรือการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันรวมกับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หรือการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันรวมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

สภาพครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดา เศรษฐฐานะของครอบครัว สภาพแวดล้อมของเขตที่อยู่อาศัย โดยแต่ละตัวแปรมีความหมายดังนี้

การศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็นไม่ได้เรียน ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา (ปวช.) อนุปริญญา / ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และอื่นๆ

อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพที่บิดามารดาปฏิบัติอยู่เป็นประจำ แบ่งเป็น ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป คือ กรรมกร หาบเร่ แผงลอย กระเป๋ารถเมล์ ภารโรง เป็นต้น เกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์) โดยเป็นเจ้าของเอง เจ้าของกิจการร้านค้า / ธุรกิจ รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง การที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันโดยไม่ค้ำนึ่งว่าจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ได้จด แบ่งเป็น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มารดาตาย บิดาตายและหย่าร้าง / แยกกันอยู่

ความสัมพันธ์ของบิดามารดา หมายถึง ปฏิกริยาของบิดามารดาที่แสดงต่อกันตามความรู้สึกของนักเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น ดีมาก ดี ปานกลาง และไม่ดี

สภาพแวดล้อมของเขตที่อยู่อาศัย หมายถึง สถานที่ที่นักเรียนมัธยมศึกษาอาศัยอยู่เป็นประจำกับครอบครัว ได้แก่ สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย แบ่งเป็น เขตที่พักอาศัยทั่วไป / บ้านจัดสรร เขตเกษตร (ชนบท สวน ไร่ นา) ย่านตลาด ธุรกิจ โรงงาน และชุมชนแออัด

สภาพโรงเรียน หมายถึง สถานที่ที่นักเรียนมัธยมศึกษากำลังศึกษาอยู่ ได้แก่ การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ประเภทของโรงเรียน

ปัญหาด้านจริยธรรม (Ethical consideration)

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ไม่ได้สิ่งแทรกแซงหรือการทดลองใดๆให้กับกลุ่มที่ศึกษา จึงคาดว่าจะไม่มีปัญหาด้านจริยธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (Expected Benefit and Application)

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานสุขภาพจิตโรงเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของครู
3. เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมาย

พฤติกรรม หมายถึง กริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติ ปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร³ เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์แสดงออกและสามารถจะสังเกตได้ เช่น การเดิน การพูด การกิน⁴ เป็นกิจกรรมที่อาจจะมองเห็นได้ง่าย และสิ่งที่มองเห็นได้ยากหรือมองไม่เห็น⁵ หรือเป็นสิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยิน นับได้ และวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะการแสดงผลหรือการตอบสนองนั้นเป็นภายในหรือภายนอกก็ตาม⁶ จะทราบได้โดยการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือบางอย่างช่วย จากการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ทุกวัยพบว่า ผลการกระทำใดๆย่อมต้องมาจากเหตุทั้งสิ้นไม่อาจเกิดขึ้นได้เอง⁷

ในการศึกษาครั้งนี้ให้ความหมายของ “พฤติกรรม” คือ สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งสามารถจะสังเกตได้ หรือวัดได้โดยการใช้เครื่องมือบางอย่างช่วย และความประพฤติทุกชนิดของมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการกระทำที่มีสาเหตุ

ปัญหาพฤติกรรม

พฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ พฤติกรรมที่ทำให้เด็กวัยรุ่นปรับตัวต่อชีวิตภายนอกได้ยาก การมีพฤติกรรมเช่นนี้ทำให้เด็กขาดความสุขในขณะนั้น หรือในเวลาต่อมา เป็นพฤติกรรมที่สร้างความหนักใจหรือขัดแย้งกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมด้วย⁴ หรือหมายถึงคนที่แสดงออกแตกต่างไปจากปกติวิสัยที่คนทั่วไปประพฤติปฏิบัติและเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา⁵

สำหรับเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมอันไม่พึงปฏิบัติในโรงเรียน รวมไปถึงการฝ่าฝืนกฎ และระเบียบต่างๆของโรงเรียน และการประพฤติในลักษณะที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม⁶ และสำนักงานการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา ได้คำจำกัดความเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมไว้ ดังนี้

เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรม หมายถึงเด็กที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ไม่สามารถเรียนหนังสือได้เหมือนเช่นเด็กปกติทั่วไป และการที่เด็กไม่สามารถเรียนได้นั้นมิได้มีสาเหตุจากองค์ประกอบทางสติปัญญา การเรียนรู้และสุขภาพหรือความบกพร่องทางร่างกาย
2. ไม่สามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันหรือครูได้
3. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติอื่นๆในวัยเดียวกัน
4. มีความคับข้องใจ หรือมีความเก็บกดทางอารมณ์
5. แสดงอาการทางร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ ปวดตามส่วนต่างๆของร่างกาย หรือมีความหวาดกลัวเมื่อมีปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาทางการเรียน⁹

บางท่านก็ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีปัญหาพฤติกรรม คือ บุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อม/สุขภาพจิตไม่ดี เช่น เพ็ญแข ลิมศิลา¹⁰ ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อม มีดังนี้

1. มีปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ การหนีโรงเรียน การหนีออกจากบ้าน ติดสุรา ยาเสพติด
2. มีปัญหาทางอารมณ์ มีอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย
3. มีอาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง เป็นต้น
4. มีความผิดปกติทางจิตรุนแรง มีอาการโรคจิต แยกตัวอยู่ตามลำพัง พุดกับตนเอง และปราณี รามสูตร¹¹ ได้กล่าวว่ถึงผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี มีดังนี้

1. อารมณ์อ่อนไหว
2. ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
3. ไม่ยอมรับความจริง
4. มองโลกในแง่ร้ายมาก

วัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึงวัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง¹² อันเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมวัยเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ เป็นวัยที่สภาพทางร่างกายและสภาพทางอารมณ์ไม่คงที่ เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นวัยแห่งปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ภาวะความว้าวุ่นใจ ไม่สบายใจ ทำให้เกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล อารมณ์เสื่อง่าย เกิดเป็นปัญหาทางอารมณ์และปัญหาทางสังคม เป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ¹³ โดยเฉลี่ยวัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10 – 19 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ

วัยรุ่นตอนต้น	อายุ 10 – 13 ปี
วัยรุ่นตอนกลาง	อายุ 14 – 16 ปี
วัยรุ่นตอนปลาย	อายุ 17 – 19 ปี ¹²

ซึ่งปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางอารมณ์จะเป็นลักษณะอารมณ์เครียด ความขัดแย้งในใจ ความกดดัน ความทุกข์และความวิตกกังวล และปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางสังคมคือปัญหาการปรับตัว¹³

บัณฑิต ศรไพศาล¹⁴ ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวัยรุ่นว่าเป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ผลลัพธ์ของพฤติกรรมในวัยนี้จะมีผลต่อบุคคลในระยะยาวทั้งด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตคู่ เจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆในสังคม ความสับสนในบทบาท จึงอาจทำให้วัยรุ่นไม่รู้ว่าจะมีปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเจตคติในวัยรุ่นจะเกิดควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจ ความสามารถหรือความถนัด เป็นวัยแห่งปัญหา การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และความว้าวุ่นใจ อาจทำให้วัยรุ่นหงุดหงิด อารมณ์เสีย ไม่อยากพูดกับใคร พูดจาขี้ขลาดจนทำให้เกิด ความไม่เข้าใจระหว่างวัยรุ่นและพ่อแม่ได้ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเป็นตัวของตัวเอง วัยรุ่นต้องการรู้ว่าเขาควรแสดงบทบาทอย่างไรในสังคม เขามีความสำคัญในสังคมอย่างไร โดยสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเขาต้องการความเป็นตัวของตัวเอง คือ การพยายามหาเอกลักษณ์ของตนเอง จากการแต่งกาย การใช้คำพูด การแสดงท่าทางเฉพาะตัวที่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ วัยรุ่นมักแสดงจินตนาการของตนเองด้วยการเขียนบทประพันธ์ บทกลอน เราจึงมักพบว่าวัยรุ่นชอบเก็บตัวอยู่คนเดียวในห้อง ต้องการมีโลกส่วนตัว มีไดอารี่ส่วนตัวหรือชอบนั่งเหม่อลอย เป็นต้น

ธรรมชาติของวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกลักษณะ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพื่อให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป เป็นวัยที่ต้องการอิสระภาพมาก จึงไม่ชอบให้พ่อแม่มายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา

เป็นวัยที่รักความยุติธรรมอย่างรุนแรง มักจะทนไม่ได้และมีปฏิกิริยาทันที ถ้าเห็นบุคคลไม่ได้รับความเป็นธรรมจะพยายามเข้าไปช่วย เป็นวัยที่รักเพื่อนมาก เชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ชอบแต่งกายหรือพูดจาเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม เป็นวัยที่เริ่มให้ความสนใจเพศตรงข้าม โดยพยายามแสดงพฤติกรรมต่างๆให้เห็นเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยเริ่มทำตัวเลียนแบบผู้ใหญ่ ดูแลพิถีพิถันกับหน้าตาและทรงผมมากขึ้น หัดสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ใช้เครื่องสำอางค์ เทียวเตร่ ต้องการค้นพบความถนัดหรือความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง วัยรุ่นจะพยายามสืบหา ติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ มีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น จนบางครั้งอาจทำให้ผู้ใหญ่เห็นว่าวัยรุ่น ดื้อรั้น และทำท่าย ชอบแสดงออก อยากรเด่น อยากรดัง อยากรลอง ไม่ต้องการให้พ่อแม่รู้เรื่องของตนเองทุกเรื่อง วัยรุ่นจึงไม่พอใจอย่างมาก ถ้าใครๆในบ้านมารื้อหรือห้องส่วนตัว แอบอ่านจดหมายหรือแอบฟังเขาพูดโทรศัพท์ ไม่ชอบผู้ใหญ่เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น การเปรียบเทียบจะทำให้วัยรุ่นต่อต้านมากขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ให้ความหมายของ “นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2” คือ เด็กนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นวัยเด็กเชื่อมต่อกับผู้ใหญ่ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ ต้องการการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นวัยแห่งจินตนาการ

ปัญหาวัยรุ่น

ประสาร ทิพย์ธารา¹⁵ แบ่งปัญหาวัยรุ่นออกเป็นปัญหาที่แตกต่างกัน 2 ประการคือ

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตัวของเด็กเอง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความกังวล ชอบหลบหน้าผู้ใหญ่ ชอบอยู่คนเดียวเพื่องุ่นฝึนในเวลากลางคืนจะนอนไม่หลับ หรือเมื่อหลับแล้วก็ฝันร้าย ผวาตื่นตอนดึกและนอนไม่หลับอีกเป็นเวลานาน ความไม่สบายใจเหล่านี้ จะทำให้เด็กเกิดความทุกข์ และในที่สุดก็กลายเป็นเด็กเก็บตัว ถ้าไม่ได้รับความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจจากผู้ใหญ่และไม่สามารถจะทำการปรับตนให้กลับสู่สภาพปกติได้ เด็กก็อาจเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุขไม่พอใจในชีวิตของตนและเข้ากับผู้อื่นไม่ได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม ตลอดความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมเช่นการเป็นเด็กดีอ ไม่อยู่ในโอวาท การลักขโมย การเล่นเกมพนัน การคลั่งนักร้อง นักมวย การนำเอาภาพอันไม่สมควรเข้ามาในโรงเรียน ตลอดจนการตั้งแก๊งค์อันธพาล ก่อความสงบของประชาชน การสมคบกันตีชิงวิ่งราว ปัญหาเหล่านี้ควรพิจารณาตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

2.1 ตัวเด็ก

2.1.1 สติปัญญา เด็กที่มีปัญหาทางความประพฤติไม่จำเป็นต้องเป็นเด็กโง่เสมอไป อย่างไรก็ตามโดยเฉลี่ยแล้วเด็กพวกนี้มักจะมีสติปัญญานานกลางค่อนข้างต่ำและต่ำมากในแง่ต่าง ๆ เด็กที่เป็นหัวหน้่ามักจะมีสติปัญญาดี สามารถปกครองเด็กคนอื่น ๆ ในคณะ มีอำนาจทำให้เด็กคนอื่นทำตามคำสั่งได้

2.1.2 ทางร่างกาย เคยมีผู้ศึกษาว่า เด็กเกเรคือเด็กที่มีรูปร่างผิดปกติหรือไม่ แต่ในที่สุดก็ลงความเห็นว่าจะชี้ชัดลงไปไม่ได้ว่าเด็กเกเรจะต้องมีรูปร่างผิดปกติ เพราะเด็กที่มีรูปร่างหน้าตาดี ก็อาจจะเกเรได้

2.2 บ้านของเด็ก บ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อปัญหาวัยรุ่นเป็นอันมาก

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ในบ้านที่บิดามารดามีความรักใคร่ปรองดองกันดี เด็กย่อมมีความสุข ทั้งทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสติปัญญา และทางจิตของเด็ก ส่วนเด็กที่ขาดความสมบูรณ์เหล่านี้ย่อมกลายเป็นเด็กที่มีปัญหา

2.2.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวที่มีสมาชิกในบ้านน้อย ทำให้เด็กไม่มีเพื่อนในบ้านเด็กเกิดว่าเหว ทำให้ต้องออกไปคบเพื่อนนอกบ้าน ในทางตรงกันข้ามบ้านที่มีสมาชิกมากเกินไป หรือมีหลายครอบครัวในบ้านหลังเดียวกัน ทำให้เด็กแต่ละคนได้รับความรักไม่เท่ากัน ทำให้เด็กเห็นความเหลื่อมล้ำกัน ตั้งแต่เด็กยังเล็ก เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ มีปมด้อย และกลายเป็นคนเจ้าคิด เมื่อมีผู้ชักจูงให้กระทำผิด เด็กพวกนี้ก็จะยินดียิ่งร่วมมือโดยง่าย

2.2.3 ลูกคนกลาง เด็กพวกนี้นักจิตวิทยาพบว่า เป็นเด็กที่มีปัญญามากพอใช้ เพราะธรรมชาติพ่อแม่มักจะรักลูกคนโตและคนเล็ก คนกลางมักถูกทอดทิ้ง ทำให้เด็กเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจเป็นอย่างยิ่ง ในการเรียน การทำงาน หรือในบางคราวรูปร่างหน้าตาเด็กที่ถูกพ่อแม่เปรียบเทียบกับผู้อื่นไม่ได้ หรือสู้ไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ในจำนวนเด็กที่มีปัญหา จึงมีเด็กจำพวกนี้อยู่เป็นอันมาก

2.2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความยากจนนับว่าเป็นแรงผลักดัน หรือเป็นสาเหตุให้พ่อแม่ต้องทอดทิ้งบุตรได้มาก เพราะต้องรีบไปประกอบอาชีพ และความยากจนอีกที่เป็นสาเหตุให้เด็กต้องประสบความคับแค้นในการกินอยู่ ซึ่งในที่สุดเด็กอาจหันไปประกอบอาชีพในทางทุจริตได้ จากผลการวิจัยในเรื่องสังคมศาสตร์ในต่างประเทศ ได้ผลที่น่าสนใจว่าเด็กที่จัดว่าเป็นเด็กเกเรนั้นส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนมาก หรือเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะสูงมาก ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางนั้นเป็นเด็กเกเรน้อย เป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กไทยที่มีปัญหาหรือประพฤติตนเป็นอันธพาลนั้น ส่วนใหญ่ก็มาจากฐานะยากจนและฐานะร่ำรวยมากเช่นกัน

2.2.5 การปกครองของบ้าน การปกครองของบ้านที่ทำให้เด็กมีส่วนเสียนั้น และมีความเชื่อว่าวิธีปกครองเด็กที่ดีที่สุดคือการเก็บตัวไว้ในบ้าน และวางระเบียบข้อบังคับต่างๆ

จุดจิกจนกระทั่งลูกทนมไม่ได้ ความกดดันที่เก็บไว้ในใจดังกล่าวก็ไปแสดงออกที่อื่น โดยเฉพาะที่โรงเรียน เด็กจะแสดงออกโดยการประพฤติตนไปในทางที่ผิดหรือประพฤติเกรหรือหนีออกไปจากบ้าน

2.2.6 ที่ตั้งของบ้าน บ้านที่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือแหล่งที่ยัดเยียดแออัด สกปรก และไม่มีบริเวณให้เด็กวิ่งเล่นเลย เช่นห้องแถว บ้านที่อยู่ใกล้โรงภาพยนตร์ สถานการณ์พจน์ต่างๆเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีความประพฤติเสียได้ง่าย

2.2.7 เด็กที่ขาดผู้ปกครองที่แท้จริง เด็กที่เดินทางเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ โดยบิดามารดาที่แท้จริงอยู่ต่างจังหวัด บิดามารดาบางคนไม่ทราบว่าเด็กมาพักอยู่กับใคร ที่ไหน เด็กที่พักพิงอยู่กับผู้อื่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมบ่มนิสัยให้แก่เด็กแทบจะไม่มีเลย ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้เด็กเสียได้

2.3 โรงเรียน โรงเรียนนอกจากเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้ทางวิชาการและทางอาชีพ แก่เด็กแล้ว ยังมีส่วนในการอบรมบ่มนิสัยให้แก่เด็กด้วย บิดามารดาส่วนมากมีความไว้วางใจโรงเรียนจนถึงกับเมื่อส่งเด็กมาเข้าโรงเรียนแล้ว ตนเองก็ปล่อยปละละเลยการดูแลเด็ก ปัญหาวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในโรงเรียนส่วนมากมักมีสาเหตุมาจากปัญหาต่อไปนี้

2.3.1 โรงเรียนมีที่เรียนไม่พอสำหรับนักเรียน

2.3.2 ลักษณะของโรงเรียนที่ยังบกพร่องอยู่ เป็นต้นว่าครูไม่มีความเข้าใจ เด็กดีพอ ใช้การทำโทษอย่างรุนแรง ครูบางคนใช้วิธีการปกครองแบบโบราณ โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตามลักษณะสังคมที่เปลี่ยนไป เด็กจะถามหรือออกความเห็นใดๆไม่ได้ ครูบางคนก็เข้าใจว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น คือปล่อยปละละเลย เด็กอยากเรียนก็ได้ไม่เรียนก็ได้ เด็กเคารพครูหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด ครูบางคนยังใช้วิธีสอนแบบเก่าทำให้เด็กเบื่อหน่าย ในปัจจุบันครูได้แก้ไขวิธีการสอนให้น่าสนใจขึ้น เด็กที่สนใจในการเรียนจะช่วยลดความเกเรลงได้มาก

2.4 ผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่บางคนประพฤติเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เด็กวัยรุ่นซึ่งมีนิสัยชอบเอาอย่างผู้ใหญ่อยู่แล้ว จึงเอาอย่างได้โดยง่าย

สาเหตุ

ฉลงรัฐ อินทรีย์¹⁶ ได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาของวัยรุ่นเกิดจาก

1. ตัวเด็กเอง เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์
2. สิ่งแวดล้อมที่อาจเป็นสาเหตุของปัญหาของเด็กวัยรุ่น คือ บ้านเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นสถานที่อบรมเด็กทั้งด้านนิสัย ทัศนคติ และความประพฤติของเด็ก
3. ครูอาจารย์มีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กวัยรุ่นมาก เพราะวัยรุ่นมักเกรงใจมากกว่าบิดามารดา วัยรุ่นส่วนใหญ่อยากให้ครูรัก ให้คำชมเชยจากครูช่วยให้เขาเด่นในหมู่เพื่อนๆ

ทั้งนี้สาเหตุที่เด็กมีปัญหาทางพฤติกรรมนั้นอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ พฤติกรรมหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุอย่างหนึ่ง หรือหลายสาเหตุก็ได้ บุคคลคนเดียวกัน อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาหลายอย่าง และย่อมต้องเกิดจากสาเหตุหลายประการ

องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกดังนี้

1. พันธุกรรม กรรมพันธุ์มีความสำคัญต่อความสามารถ พัฒนาการ และการปฏิบัติ บางประการของบุคคล
2. สารเคมีในร่างกาย ความไม่สมดุลในร่างกายมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และ พฤติกรรมบางอย่าง
3. สภาพครอบครัว ครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กมาก เด็กที่มาจาก ครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ อาจจะขาดความอบอุ่น รู้สึกว่าเหวขาดที่พึ่ง อันมีผลต่อปัญหาทางอารมณ์โดยตรง
4. สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของเด็กมาก เด็กที่เกิดและเจริญเติบโตขึ้นมาในสังคมชนบท เป็นเด็กสร้างปัญหา ให้แก่สังคมน้อยกว่าเด็กที่เกิดและเติบโตขึ้นมาในสังคมตามเมืองใหญ่ๆ
5. ความต้องการของบุคคล ความต้องการของบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น นอกจากความต้องการพื้นฐานที่กล่าวมาแล้ว มนุษย์ยังต้องการสิ่งอื่นอีก เช่น ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับในสังคม การมีหน้ามีตาเป็นที่นับถือของคนทั่วไป เด็กนักเรียนก็เช่นเดียวกัน ทุกคนต้องการความรักจากครู ต้องการการยอมรับจากเพื่อน เด็กที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน อาจจะแสดงออกในรูปพฤติกรรมหลายแบบเพื่อให้เป็นจุดเด่น และได้รับความสนใจจากครูและ เพื่อนนักเรียนอื่นๆ¹⁶

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นประกอบด้วย บรรยายภาคภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ต้นแบบพ่อแม่¹⁷ วิธีการฝึกเด็ก¹⁸ (Child Training Method) จำนวนสมาชิกภายในบ้าน¹⁹ ความฉลาดทางอารมณ์²⁰ ลำดับการเกิด (Order of Birth) โดยเด็กที่เป็นลูกคนโต มักจะประสบความสำเร็จในการปรับตัวได้ยากกว่าเด็กที่เป็นลูกคนถัดๆ เด็กที่เป็นลูกคนที่สอง มักจะมีสติปัญญาดีกว่าคนแรก มีความปกติทางประสาทน้อยกว่าลูกคนแรกและมีอารมณ์ขันมากกว่าลูกคนแรก เด็กที่เป็นลูกคนกลาง มีแนวโน้มที่ไม่แสดงความก้าวร้าวเช่นเดียวกับคนแรก เป็นคนที่อ่อนกว่านอนสอนง่าย เด็กที่เป็นลูกคนสุดท้อง เป็นเด็กที่ทำอะไรไม่ค่อยเป็น ลูกคนเดียวของพ่อแม่ (Oneliness) เป็นเด็กที่ชอบเอาแต่ใจตนเอง มีความรู้สึกไว ใจน้อย เป็นคนเจ้าอารมณ์และต้องพึ่งพ่อแม่อยู่ตลอดเวลา ขนาดครอบครัว (Family Size) ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก¹⁷

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ขนาดของบ้าน สภาพแวดล้อม พันธุกรรม ประสบการณ์ในช่วงต้นของชีวิต ปฏิกริยาระหว่างเด็กกับผู้เลี้ยงดู และการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมอง

ปัญหาสังคมซึ่งมีผลกระทบต่อครอบครัวของเด็ก ทำให้การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาไม่เหมาะสมได้ ทั้งนี้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของบิดามารดาในเรื่องสถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา ความต้องการและความคาดหวังในตนเองและในตัวเด็ก บุคลิกภาพของบิดามารดาและผู้เลี้ยงดูเด็ก คุณสมบัติเหล่านี้มีผลต่อการปรับตัวของเด็กและวิธีการเลี้ยงดูอบรมเด็ก²¹ ซึ่งสภาพครอบครัวและวิธีการอบรมดูแลเด็กของบิดามารดาเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ สิ่งที่บิดามารดาได้กระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในประสบการณ์ต่างในชีวิต คือ การช่วยให้เด็กได้เติบโตขึ้นด้วยความมั่นใจและมีความสามารถที่จะดำเนินชีวิตและต่อสู้อุปสรรคต่างๆของชีวิตได้ต่อไป ซึ่งความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าของสังคมปัจจุบันด้วยผลความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ครอบครัวต้องเปลี่ยนแปลงตาม ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวขึ้น เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน เกิดการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่มากขึ้น ทำให้เด็กต้องอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว หรือไม่ได้อยู่กับทั้งบิดามารดา โดยต้องไปอยู่กับญาติ มีผลให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น นำไปสู่การเกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์¹⁸ ส่วนปัจจัยทางโรงเรียน ได้แก่ ประเภทโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ชื่อเสียงของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน กลุ่มเพื่อน ความต้องการของสังคม¹⁶ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของวัยรุ่น¹⁸

สุวดี ศรีเลณวดี²² ได้กล่าวถึงปัญหาด้านพฤติกรรมไว้ว่าเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมที่มองภาพลักษณะของตนเองต่ำ อารมณ์เปลี่ยนแปลง มีปัญหาทางการเรียน ต่อต้านสังคม พุดน้อยลง มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ มีความโศกเศร้าเสียใจนาน ว่าเหว่ การสื่อสารกับผู้อื่นไม่ดี ลักษณะของครอบครัวของเด็กที่มีปัญหา ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาถึงแก่กรรม ย้ายที่อยู่บ่อย บิดามารดาติดเหล้าติดยาเสพติด สัมพันธภาพในบ้านไม่ดี เจ็บป่วยทางจิต โรคจิต โรคประสาท ฐานะเศรษฐกิจไม่ดี การสื่อสารไม่ดี

ซึ่งปัญหาที่พบบ่อยในวัยรุ่น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ปัญหาการเรียน
2. ปัญหาพฤติกรรม เช่น ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/โรคสมาธิสั้น ปัญหาพฤติกรรมเกเร/ปัญหาความประพฤติผิดปกติ ปัญหาการปรับตัว เป็นต้น
3. ปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจ²⁴

จากปัจจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าส่วนประกอบที่ช่วยกันสร้างสมบุคลิกภาพของเด็กมีสองอย่าง คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมนั้นเราไม่มีทางบังคับได้ สิ่งใดที่เด็กได้รับเป็น

มรดกจากบรรพบุรุษสิ่งนั้นย่อมเป็นของเด็กตลอดไป แต่เราก็อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของเด็กได้โดยการให้การศึกษาที่ดีแก่เด็ก โรงเรียนเป็นองค์กรซึ่งได้จัดระเบียบไว้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยเหลือเด็กได้มีพัฒนาการไปในทางที่พึงประสงค์ ครูเป็นผู้มีบทบาทอันสำคัญในการช่วยสร้างบุคลิกภาพให้เหมาะสม สิ่งที่คุณจะทำได้มีดังต่อไปนี้

1. จัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดี
2. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของเด็กทุกคน
3. สอนด้วยวิธีสอนที่ดี ครูดีย่อมใช้วิธีสอนหลายวิธี ไม่ใช่ใช้วิธีเดียวตลอดปีตลอดชาติ
4. เวลาเด็กประสบปัญหาครูควรช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาให้สำเร็จ ไม่ใช่ครูแก้ปัญหาให้เด็กเอง หรือครูปล่อยให้เด็กแก้ปัญหาเองโดยครูไม่เอาใจใส่
5. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กและปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม
6. จัดให้มีการแข่งขันและความร่วมมือกันในหมู่เด็ก
7. ครูควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน
8. ควรจัดโครงการแนะแนวขึ้นในโรงเรียนเพื่อช่วยให้เด็กแก้ปัญหาต่างๆได้โดยสะดวก

ความฉลาดทางอารมณ์

Emotional Quotient หรือ เซา์อารมณ์ (emotional intelligence) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เพื่อการสร้างแรงจูงใจในตนเอง บริหารจัดการอารมณ์ได้²⁵

EQ. (Emotional Quotient) คือความฉลาดทางอารมณ์ คำจำกัดความของนักวิชาการจากกรมสุขภาพจิตที่ว่า “หมายถึงความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข”¹⁶ องค์ประกอบของความสามารถทางอารมณ์ เป็น 3 ด้านคือ

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

โครงสร้างของความฉลาดทางอารมณ์จะต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาต่อเนื่องกันมาตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะจากการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมของพ่อแม่และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก โดยการให้โอกาสได้รับรู้ ดีความหมายและแสดงอารมณ์ได้ถูกต้อง การสอน

ให้เด็กจัดการกับอารมณ์ตนเอง รู้จักรอคอย มีวินัย ควบคุมอารมณ์และเอาชนะโดยการสร้างพฤติกรรมในทางบวก รู้จักเข้าใจและเห็นใจคนอื่น สร้างสัมพันธ์ภาพหรือผูกมิตรกับคนอื่นได้นอกจากการอบรมเลี้ยงดูแล้ว การกระทำตนเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ให้เด็กได้เลียนแบบ การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ด้านต่างๆที่นำไปสู่การเรียนรู้และเกิดทักษะทางอารมณ์ก็เป็นอีกวิธีที่จะส่งเสริมให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความสามารถทางอารมณ์ที่มีทั้งดี เก่ง สุข อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับตนเองและความสงบสุขของสังคมโดยรวม

การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง²⁶ ลักษณะที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน²⁷ หรือการอบรมเลี้ยงดูเป็นปะทะสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร ซึ่งหมายถึง วิธีการดูแลบุตรและพฤติกรรมฝึกฝนบุตรรวมถึงการแสดงออกซึ่งคุณค่าทัศนคติ ความสนใจ และความเชื่อของบิดามารดา²⁸

การอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งออกได้อย่างชัดเจนในสามลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าตนเองได้รับการได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่พอใจจนเกินไปหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของลูกให้มีส่วนร่วมเมื่อลูกทำตามโอกาสอันควร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าพ่อแม่ก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิดเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลูกรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่ลูก รู้สึกละอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจและไม่ได้ความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เท่าที่ควร^{26,27,28}

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ²⁹ แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทยโดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท

1. รักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่าในการปฏิบัติต่อบุตรได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกซอกซอกของเด็กมาก การอบรมแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ เด็กจะให้ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ

2. ใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายเหตุผลต่างแก่เด็กในขณะที่ยังส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก ลงโทษลูก มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูกมากกว่าปฏิบัติต่อกฎตามอารมณ์ ช่วยให้ลูกรู้สึกว่าควรทำหรือไม่ควรทำ

3. การลงโทษทางจิตหรือทางกาย หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกายจะเป็นวิธีปรับพฤติกรรมที่บิดามารดาใช้อย่างจงใจ ใช้มากหรือบ่อยกว่าให้รางวัล การลงโทษทางกายมีประโยชน์น้อย ยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว ทำให้เด็กก้าวร้าว ระวังแก้มเหงผู้่ออนแอส ส่วนการลงโทษทางจิตจะช่วยเสริมจริยธรรมของเด็ก

4. แบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก ถ้าควบคุมน้อยลงจะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเด็กนัก ถ้าควบคุมน้อยจะเป็นการรักสนับสนุน

5. ฟังตนเองเร็ว หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูช่วยให้เด็กช่วยตนเองเร็วและไม่พึ่งพาผู้อื่นมากและนานไป

Faw and Belkin³⁰ แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 3 รูปแบบ คือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลอบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความดีของสังคม ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลพร้อมกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีจะได้รับการชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็ก โดยกำหนดกฎที่เข้มงวด ไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กแล

ะไม่มีเหตุผล การลงโทษใช้การลงโทษทางกายและไม่มีคำอธิบายใดๆทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรมและการชมเชยเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง ฟังพาดตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แม้รู้สึกว่าจะไม่ยุติธรรม ไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแล แต่ไม่รู้ว่าทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนมากกว่าแบบเผด็จการ เมื่อลูกขัดขึ้นก็จะตามใจเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีลักษณะไม่มั่นคง ฟังตนเองและควบคุมตนเองได้น้อย

การอบรมเลี้ยงดูและความเป็นอยู่ทางบ้าน ครอบครัวที่มีความเป็นอยู่อย่างราบรื่น ไม่มีการทะเลาะวิวาท พ่อแม่พี่น้องภายในบ้านมีความรักใคร่สามัคคีกัน พ่อแม่ให้การอบรมสั่งสอนลูกอย่างถูกวิธี จะมีผลต่อเด็กโดยเฉพาะพัฒนาการทางจิตใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นและความปลอดภัยทางจิต แต่ถ้าเด็กกำพร้าพ่อแม่หรือไม่ได้รับความอบอุ่นสภาพครอบครัวแตกแยก

ทะเลาะวิวาทกัน หย่ากันหรือแยกกันอยู่ย่อมจะมีผลเสียต่อพัฒนาการของเด็กในทุกๆด้าน โดยเฉพาะด้านจิตใจอย่างมาก และครอบครัวที่มีฐานะดีเด็กย่อมจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี ส่งผลให้ต่อสุขภาพกายและทางจิตใจและมีผลต่อพัฒนาทางสมองด้วย³¹

การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลให้เขามีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวต่อปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสม จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข³²

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาสนใจและเลือกวิธีการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เนื่องจากเห็นว่าเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ครอบคลุมวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ และในสภาพของสังคมไทยมักพบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ

ครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ³³ ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่าหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมปฏิบัติต่อกัน ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เรื่องราวต่างๆ
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. การเห็นชอบของพ่อแม่
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่
7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อนๆ ของลูก
8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่
9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่
10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป
11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป
12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป
13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย้ำเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป
14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ
15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่

ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้ คือ

1. มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนา บุคลิกภาพของเด็ก
2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็ก มักมีปัญหาเพราะขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
3. เด็กเกิดปมด้อยเมื่อออกไปติดต่อกับสังคมภายนอก
4. เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มจะเกิดครอบครัวแตกแยกด้วย

13

การที่จะสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ดีได้นั้น พ่อแม่และบุตรจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รู้ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองให้เหมาะสม

การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ควรยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่ต่อกันและยึดคุณธรรมเป็นสำคัญ คือ

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร ดังนี้
 - 1.1 ทำหน้าที่ของพ่อแม่ให้สมบูรณ์
 - 1.2 สนองความต้องการให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็ก
 - 1.3 ให้ความรัก ความเมตตา
 - 1.4 เมื่อลูกผิดพลาดควรให้เหตุผลในการลงโทษ และควรยกย่องหากความผิดไม่ร้ายแรง
 - 1.5 ให้ความยุติธรรมในการดูแลลูก ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ว่าเรื่องเพศ ผิด หรือลำดับการเกิด
 - 1.6 ใช้วิธีประชาธิปไตยในการอบรมเลี้ยงดูบุตร
2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่
 - 2.1 แสดงความเคารพเชื่อฟัง
 - 2.2 แสดงความกตัญญูกตเวทิต์
 - 2.3 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - 2.4 ไม่สุรุษสุร่าย รู้จักประหยัดและเก็บออม
 - 2.5 ไม่ประพฤติพาลเกเร
 - 2.6 ช่วยเหลืองานบ้านเท่าที่จะทำได้
 - 2.7 มีความเกรงใจพ่อแม่
 - 2.8 รักษาความดี
 - 2.9 พอใจในทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่มอบให้ และรักษาทรัพย์ไว้ให้พอกพูน³⁴

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์ (2522)³⁵ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา พบว่าทั้งในเพศชายและเพศหญิง สติปัญญาที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการศึกษา

อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และเด็กเพศชายที่มีสติปัญญาสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูงหรือต่ำด้วย รวมทั้งพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเป็นตัวยับยั้งความสามารถทางสติปัญญา

พวงสร้อย วรกุล (2522)³⁶ ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานครและสงขลา พบว่าโดยส่วนรวมแล้วนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีปัญหาในด้านการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2524)³⁷ ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนออกเป็น 5 ประการได้แก่ สภาพของโรงเรียน โรงเรียนอยู่ใกล้ที่จ้อแจมีเสียงดังรบกวนจากรถยนต์ โรงงาน ทำให้นักเรียนขาดสมาธิในการเรียน บางแห่งอยู่ใกล้แหล่งมั่วสุมต่างๆ เช่น ไนท์คลับ บาร์ ดิสโก้เทค ตู้เกมส์ สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้นักเรียนอยากรู้ อยากเห็น และแสดงพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่สมควร

จิตรา วสุวานิช (2524) (อ้างถึงในยิ่งยง ยุทธศักดิ์)²⁰ ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหวไม่มั่นใจตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ไม่ชอบไปเล่นกับเพื่อน บางคนอาจเก็บตัวซึมเศร้า บางรายอาจกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบบรูกรานผู้อื่นไม่รักใคร่จริงและไม่คิดว่าใครจะรักตนเองจริง เพราะไม่เคยเห็นแบบอย่างที่ดีแต่เด็กนั่นเอง

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526)³³ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของนักเรียนชั้น ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า วัยรุ่นหญิงมีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่าวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง (2526)³⁸ ศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับวัยรุ่นในโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) คือวัยรุ่นชายในโรงเรียนมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นหญิงในโรงเรียน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ในด้านไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ซึมเศร้า วิตกกังวล และกลัวโดยไม่มีเหตุผล ส่วนในด้านหวาดระแวง ย้ำคิดย้ำทำ ก้าวร้าว และโรคจิต ไม่แตกต่างกัน

ถนอมศรี อินทนนท์ (2530)³⁹ ศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน โดยศึกษาวัยรุ่นในโรงเรียน ในสถานสงเคราะห์และในวัดสระแก้ว พบว่า วัยรุ่นหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

นราธร ศรประสิทธิ์ (2530)⁴⁰ ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น พบว่าเด็กที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวต่างกันจะมีความเครียดต่างกัน

คือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี จะก่อให้เกิดปัญหาความเครียดแก่เด็กเป็นอย่างมาก โดยเมื่อเด็กเกิดความเครียดก็จะแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหาออกมา

อรเพ็ญ นาควัชร (2531)⁴¹ ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลและบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือให้ความรัก เอาใจใส่ มีเหตุผล ไม่ใช่อำนาจ มีความเชื่ออาทรต่อกัน จะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่และปล่อยปละละเลย

ประเวศ วะสี (2532)⁴² โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษา มีความสำคัญรองจากสถาบันครอบครัว ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่อายุยังน้อยจนพ้นวัยการศึกษาในโรงเรียน โดยนักเรียนจะอยู่ในความดูแลของโรงเรียนถึง 98 %

ธาริณี มิ่งวงศ์ (2532)⁴³ ได้เปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาสุขภาพจิต 9 ด้าน คือ ความรู้สึกผิดปกติทางกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธก้าวร้าวทำลาย กลัวโดยไม่มีเหตุผล หวาดระแวง และโรคจิต พบว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศมีสุขภาพจิตดีกว่าและมีอาการผิดปกติทางจิตทุกๆ ด้านน้อยกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ

พรสุดา ดิษยวรรณนะ (2534)²⁸ ทำการศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร 102 โรงเรียน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีรูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจะมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวทางตรงสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ

ศุภลักษณ์ พฤทธิพงษ์ศิริ (2534)⁴⁴ ศึกษาสุขภาพจิตทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกันมีพฤติกรรมชอบแกล้งเพื่อนมากกว่าและมีมนุษยสัมพันธ์น้อยกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535)⁴⁵ ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาสุขภาพจิต 3 ด้าน คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง การปรับตัวทางอารมณ์ ความสามารถในการดำเนินชีวิต คือ การให้ความร่วมมือและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบของสังคมและสภาพแวดล้อมได้ และมีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์และอารมณ์แสดงออกของตนเองได้ และมีความอดทนอยู่ในระดับต่ำกว่าสุขภาพจิตด้านการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการปรับปรุงทางสังคมและด้านการปรับตัวทางอารมณ์ และความสามารถ

ในการดำเนินชีวิต ($P < .05$) โดยนักเรียนชายที่การปรับตัวทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนหญิง ส่วนความสามารถในการดำเนินชีวิต นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์และการแสดงออกของตนเองได้ มีความอดทนมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยก

พาสนา ผลเลิศปี (2535)⁴⁶ สำรวจปัญหาการปรับตัวในวัยรุ่นกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นตอนต้นเพศชายมากกว่าร้อยละ 70 มีปัญหาการปรับตัวมากที่สุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านโรงเรียน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเงิน การงานและอนาคต ด้านความกังวลเกี่ยวกับตนเอง

ผกา บุญเรือง (2535)⁴⁷ ได้ศึกษา สุขภาพจิตของเยาวชนในแหล่งอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า เยาวชนหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าเยาวชนชาย เยาวชนที่มีสภาพครอบครัวปกติมีปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกับเยาวชนที่มีสภาพครอบครัวแตกแยก

รุ่งทิพย์ ยอดประดู (2537)⁴⁸ ได้ศึกษาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่นักเรียนมีพฤติกรรมก่อกวน โดยสาเหตุจากตัวเด็ก คือ การที่เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา และสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม คือ สภาพครอบครัวและเพื่อน

พิณภา ภูมิอมร (2538)⁴⁹ ศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนหญิงมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสัมพันธ์ภาพสูงกว่านักเรียนชาย ($P < .05$)

อัญชลี ศิลลาเกษ (2539)⁵⁰ ได้ศึกษา ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนชายมีภาวะสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีภาวะสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับญาติหอพัก และครอบครัวที่แตกแยก

สุนันทา กาญจนพงศ์ (2540)⁵¹ ได้ศึกษา เปรียบเทียบลักษณะการเลี้ยงดู สภาพครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ระหว่างเยาวชนชายที่ได้และไม่ได้กระทำผิด จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า สภาพครอบครัวของเยาวชนที่กระทำผิดมีสภาพครอบครัวไม่ดี ประกอบอาชีพค้าขาย มีฐานะปานกลาง บิดามารดามีสถานภาพสมรสหย่าร้าง อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชุมชนแออัด เยาวชนได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย และแบบผสม

ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์² (2540) พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นมีโอกาสก่อคดีรุนแรงได้มากขึ้น เป็นเพศหญิงกระทำผิด อีกทั้งยังเป็นการกระทำซ้ำเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุจากปัจจัยด้านครอบครัว จิตใจ อารมณ์

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2540)⁵² P.F. Gjerde และ H. Shimizu (1995) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีต่อบุคลิกภาพของวัยรุ่น พบว่า เด็กหญิงและ

เด็กชายที่บิดามารดามีความคิดเห็นร่วมกันในการอบรมเลี้ยงดูจะมีบุคลิกภาพที่อบอุ่นเข้าใจมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาที่มีทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดูไม่สอดคล้อง

สายพินณ กมลชัย (2540)⁵³ ได้ศึกษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตจากการดื่มสุราที่มารับบริการที่หอกรองจิต โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา พบว่าการเลี้ยงดูแบบปกป้องและให้อิสระลูกมากเกินไป และความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ไม่เหมาะสม บิดา มารดา พี่ – น้อง สามี – ภรรยา ทะเลาะเบาะแว้งเป็นประจำเป็นประจำเป็นปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเจ็บป่วยทางจิต

ปราณี จันทร์หอม (2541)⁵⁴ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูต่างแบบต่างวิธีกันจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมด้านความก้าวร้าวมากน้อยแตกต่างกันไปด้วย

เบญจพร ปัญญา (2541)⁵⁵ ได้ศึกษา ปัญหาสุขภาพจิตของเด็กในกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ สมาชิกครอบครัวเสียชีวิต ครอบครัวมีบุตรหลายคน ครอบครัวที่มีความขัดแย้ง มีผลต่อปัญหาพฤติกรรมและปัญหาด้านอารมณ์

จรัลพร สุวรรณวัฒน์ (2542)⁵⁶ ได้สำรวจปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยา จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักเรียนหญิงมีปัญหามากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาไม่ต่างกัน นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) นักเรียนที่บิดามารดา มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) พบว่านักเรียนที่มีลักษณะที่พหุอาศัยต่างกันมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

นันทยา คงประพันธ์ (2543)⁵⁷ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนหรือประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งวัดจากผลจากการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (grade Point Average) ของทุกวิชาในเทอมที่ผ่านมา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 – 4.00
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 – 2.99
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับผลการเรียนที่ต่ำกว่า 2.00 ลงมา

บัณฑิต ศรีไพศาล (2544)¹⁴ ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดา และสภาพแวดล้อมในครอบครัว กับปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสันพิทยา พบว่า จากการสำรวจพฤติกรรมนักเรียนตามทัศนคติผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.41 มีปัญหาพฤติกรรม และปัญหาทางอารมณ์อยู่ใน

ระดับมีปัญหา ร้อยละ 33.09 ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม พบว่า ร้อยละ 58.82 มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับดี

กาญจนา คุณรังษีสมนุรณ (2544)⁵⁸ ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเซาว์นปัญญาและความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีปัญหาการเรียน พบว่า เพศของนักเรียน พัฒนาการล่าช้า สัมพันธภาพในครอบครัว เพื่อนในโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีปัญหการเรียน เซาว์นปัญญาและความสามารถทางอารมณ์น่าจะมีปัจจัยจากตัวเด็กมีเซาว์นปัญญาไม่ดี และเซาว์นปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางอารมณ์

พัชรินทร์ เสรี (2544)⁵⁹ ทำการศึกษาบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบและการอบรมเลี้ยงดูกับการติดยาเสพติดของเด็กวัยรุ่นที่มาบำบัดยาเสพติดในศูนย์สาธารณสุขทั้ง 15 ศูนย์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้อารมณ์ควบคุม และให้พึ่งตนเองช้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional descriptive study) โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา (Study population) คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด และกองการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 2,373 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด และกองการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2544 โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณจากสูตรดังนี้

$$n = Z^2 pq/d^2$$

n = ขนาดตัวอย่าง

Z = ค่าวิกฤตที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางแจกแจงค่าปกติ ซึ่งมีค่า = 1.96

p = ความชุกของปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 54.41 (บัณฑิต ศรีไพศาล¹⁴)

$$q = 1 - p = 0.46$$

$$p = 0.54$$

d = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ (Maximum error)

$$= 0.1 \times p = 0.1 \times 0.5 = 0.05$$

$$n = \{ (1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5 \} / (0.05)^2$$

$$= 385 \text{ คน}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำ 385 คน

เพิ่มอีก 10% เพื่อกันจำนวนตกสำรวจ

$$\therefore n = 385 + 38 = 413$$

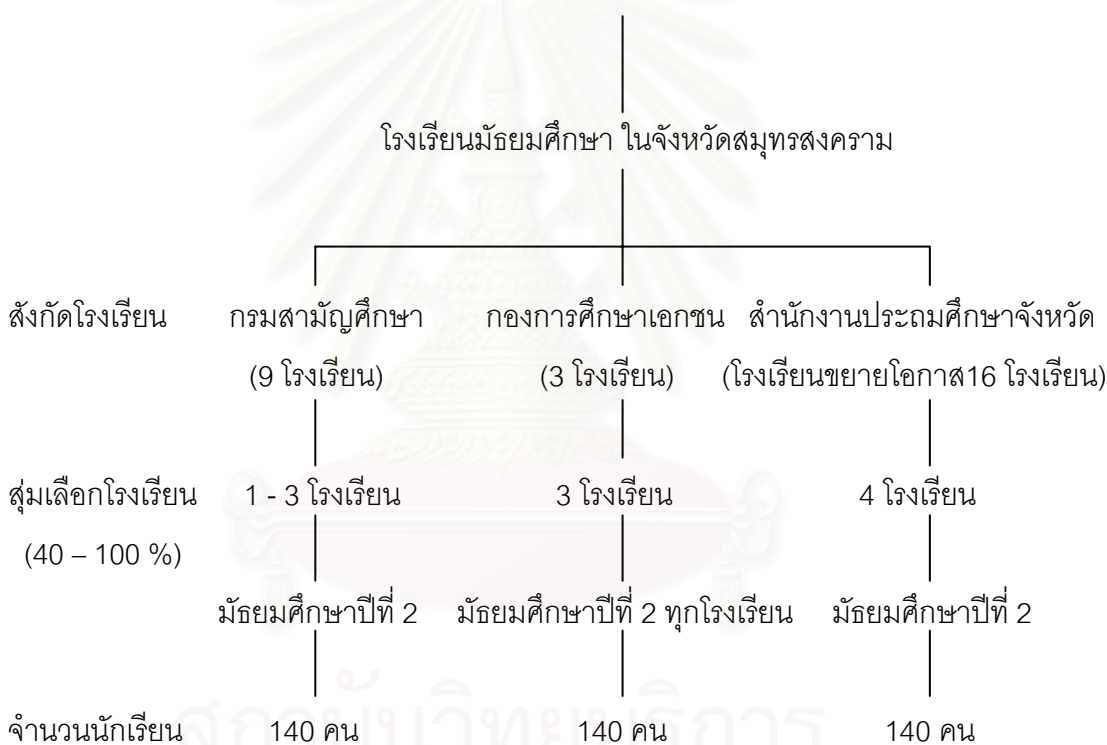
$$\therefore \text{ใช้ขนาดนักเรียน} \cong 420 \text{ คน}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำ 420 คน โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกวิธี Stratified random sampling และโดยใช้วิธีการสุ่มเลือกวิธี cluster sampling ดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 9 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด 16 โรงเรียนและโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน 3 โรงเรียน

2. สุ่มเลือกโรงเรียนจากสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดและโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน ร้อยละ 40 – 100 % และเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนในโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นตัวอย่าง กลุ่มละ 140 คน ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนทั้งหมดในจังหวัดสมุทรสงคราม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นบางส่วน คือ ในส่วนที่ 1-2 และ 4 และดัดแปลงจากงานวิจัยของผู้อื่น ในส่วนที่ 3 , 5 และ 6 ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้ได้ให้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administered questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน (รวม 164 ข้อ) ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะพื้นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัย ข้อคำถามประกอบด้วย ชื่อ – สกุล อายุ เพศ โรงเรียน จำนวนพี่น้อง ลำดับที่เกิด เกรดเทอมที่ผ่านมา

การแปลผล

ผลการเรียนสูง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 – 4.00

ผลการเรียนปานกลาง หมายถึง ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.00 – 2.99

ผลการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับผลการเรียนที่ต่ำกว่า 2.00 ลงมา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพครอบครัวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัย ข้อคำถามประกอบด้วยการศึกษาของ อาชีพของบิดา ความสัมพันธ์กับบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา ความสัมพันธ์กับมารดา ความสัมพันธ์กับพี่น้อง ฐานะของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดา บุคคลที่ท่านอาศัยอยู่ด้วย ที่ตั้งของบ้านที่อยู่อาศัย สภาพที่อยู่ภายในบ้าน บุคคลที่อยู่ในครอบครัว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่ ชูศรี หลักเพชร และสมพงษ์ ตีรพัฒน์ ร่วมกันสร้าง (2517) โดยการศึกษา ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ คือ จากการศึกษาของ มุสเสน (Mussen, 1969) เฮอคอค (Hurkok, 1964) และวิเคราะห์พฤติกรรมของบิดามารดา ผู้ปกครองที่กระทำกับเด็ก ใช้แบบสอบถาม สอบถามทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อ 1 – 20 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดกวดขัน

ตอนที่ 2 ข้อ 21 – 40 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 1 ข้อ 41 – 60 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย

ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน พิจารณาจากคำตอบคือ ถ้ากาเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง

ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือสภาพความเป็นจริง
จริงเพียงเล็กน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือสภาพความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย
จริงพอประมาณ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือสภาพความเป็นจริงเพียงครึ่งหนึ่ง
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือสภาพความเป็นส่วนใหญ่
จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน ไม่จริงเลย = 1 คะแนน จริงเพียงเล็กน้อย = 2 คะแนน จริงพอประมาณ = 3 คะแนน ส่วนใหญ่จริง = 4 คะแนน จริงที่สุด = 5 คะแนน

การแปลผล

แบบสอบถามในแต่ละข้อ จะมีคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 คะแนน หลังจากที่ได้คะแนนในแต่ละข้อแล้วจึงนำมารวมคะแนนแบบสอบถามชุดนี้ มีคะแนนรวมกันแต่ละด้านของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ระหว่าง 1 – 100 คะแนน โดยคะแนนรวมในกลุ่มการเลี้ยงดูแบบไหนมากที่สุด หมายถึงเด็กได้รับการเลี้ยงดูแบบนั้น ถ้ามีคะแนนในรูปแบบการเลี้ยงดูเท่ากันมากกว่า 1 แบบ หมายถึงเด็กได้รับการเลี้ยงดูแบบผสม

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูต่อนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัย ข้อคำถาม ประกอบด้วยด้านบวก 6 ข้อ ด้านลบ 4 ข้อ รวมเป็น 10 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน พิจารณาจากคำตอบคือ ถ้ากาเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง

ไม่เคยเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเลย
น้อย (บางครั้ง)	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย
ไม่ค่อยแน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงครึ่งหนึ่ง
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นส่วนใหญ่
มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ด้านบวก คือ ข้อ 1 , 4 , 6 , 8 , 9 และ 10

ไม่เคย = 1 คะแนน น้อย (บางครั้ง) = 2 คะแนน ไม่ค่อยแน่ใจ = 3 คะแนน มาก = 4 คะแนน มากที่สุด = 5 คะแนน

ด้านลบ คือ ข้อ 2 , 3 , 5 และ 7

ไม่เคย = 5 คะแนน น้อย (บางครั้ง) = 4 คะแนน ไม่ค่อยแน่ใจ = 3 คะแนน มาก = 2 คะแนน มากที่สุด = 1 คะแนน

การแปลผลคะแนนเฉลี่ย

ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของครูในด้านต่างๆมีลักษณะเป็นข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) มี 5 ระดับ ผู้ศึกษาได้กำหนดการแปลผลรวมทั้งหมดตามระดับค่าเฉลี่ยรวมคะแนนกลุ่มใกล้เคียงกันจาก 5 ระดับเป็นเพียง 3 ระดับ

$<X - 1 \text{ SD}$	หมายถึง	ครูปฏิบัติต่อเด็กน้อย
$X \pm 1 \text{ SD}$	หมายถึง	ครูปฏิบัติต่อเด็กปานกลาง
$>X + 1 \text{ SD}$	หมายถึง	ครูปฏิบัติต่อเด็กมาก

ส่วนที่ 5 แบบประเมินตนเอง (SDQ)

แบบประเมินตนเอง (SDQ) เป็นแบบประเมินของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) แบบประเมินแต่ละชุดมี 2 หน้า หน้าแรกเป็นลักษณะพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมได้ 5 ด้าน ได้แก่

1. พฤติกรรมด้านอารมณ์ ได้แก่ ข้อ 3 , 8 , 13 , 16 และ 24
2. พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง / สมาธิสั้น ได้แก่ ข้อ 5 , 7 , 12 , 18 และ 22
3. พฤติกรรมเกรง / ความประพฤติ ได้แก่ ข้อ 2 , 10 , 15 , 21 และ 25
4. พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แก่ ข้อ 6 , 11 , 14 , 19 และ 23
5. พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 1 , 4 , 9 , 17 และ 20

คะแนนรวมของกลุ่มที่ 1 – 4 เป็นคะแนนที่แสดงถึงปัญหาพฤติกรรมของเด็กในด้านนั้นๆ (Total Difficulties score) ส่วนคะแนนในด้านที่ 5 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดแข็งของเด็ก (Strength score) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณานำจุดแข็งมาใช้เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาในด้านอื่นๆ แก่เด็กต่อไป

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมินเป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความเรื้อรัง ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง ต่อตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็กมากน้อยอย่างไร

แบบประเมินตนเอง (SDQ) มี 3 ชุด คือ

1. แบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง
2. แบบประเมินที่ครูประเมินนักเรียน
3. แบบประเมินที่ผู้ปกครองประเมินนักเรียน

แบบประเมินทั้ง 3 ชุดนี้ มีลักษณะข้อคำถามคล้ายคลึงกับข้อคำถามในแบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง ตลอดจนการตรวจให้คะแนน ยกเว้นการแปลผลต่างกันเล็กน้อย การให้คะแนนและการแปลผล

1. ด้านหน้า

ด้านบวก คือ ข้อ 7 , 11 , 14 , 21 และ 25

ไม่จริง = 2 คะแนน อาจจะจริง = 1 คะแนน จริง = 0 คะแนน

ด้านลบ คือ ข้อ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 , 6 , 8 , 9 , 10 , 12 , 13 , 15 , 16 , 17 , 18 , 19 , 20 , 22 , 23 และ 24

ไม่จริง = 0 คะแนน อาจจริง = 1 คะแนน จริง = 2 คะแนน

สรุปการให้คะแนนและการแปลผลในภาพรวม (นักเรียนประเมินตนเอง)

รายละเอียด	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (จากคะแนนรวมพฤติกรรม 4 ด้าน)	0 - 16	17 - 40
คะแนนรวมพฤติกรรมแต่ละด้าน		
1. คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0 - 5	6 - 10
2. คะแนนพฤติกรรมเกร/ความประพฤติ	0 - 4	5 - 10
3. คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	0 - 5	6 - 10
4. คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0 - 3	4 - 10
5. คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (คะแนนจุดแข็ง)	4 - 10 เป็นจุดแข็ง	ต่ำกว่า 3 ไม่มีจุด แข็ง

การประเมินผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็กฉบับผู้ปกครองประเมินนักเรียน

รายละเอียด	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (จากคะแนนรวมพฤติกรรม 4 ด้าน)	0 - 15	16 - 40
คะแนนรวมพฤติกรรมแต่ละด้าน		
1. คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0 - 3	4 - 10
2. คะแนนพฤติกรรมเกร/ความประพฤติ	0 - 3	4 - 10
3. คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	0 - 5	6 - 10
4. คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0 - 5	4 - 10
5. คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (คะแนนจุดแข็ง)	5 - 10 (มีจุดแข็ง)	0 - 4 (ไม่มีจุดแข็ง)

การแปลผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็กฉบับครูประเมินนักเรียน

รายละเอียด	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (จากคะแนนรวมพฤติกรรม 4 ด้าน)	0 - 15	16 - 40
คะแนนรวมพฤติกรรมแต่ละด้าน		
1. คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0 - 3	4 - 10
2. คะแนนพฤติกรรมเกร/ความประพฤติ	0 - 3	4 - 10
3. คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	0 - 5	6 - 10
4. คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0 - 5	4 - 10
5. คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (คะแนนจุดแข็ง)	4 - 10 (มีจุดแข็ง)	0 - 3 (ไม่มีจุดแข็ง)

2. ด้านหลัง

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องคิดคะแนนข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้พิจารณาแบบประเมินในหัวข้อต่อไปนี้

- ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่างๆหรือไม่

ใน 2 หัวข้อนี้ ถ้าตอบว่า “ไม่เลย” หรือ “เล็กน้อย” ให้ 0 คะแนน

“ค่อนข้างมาก” ให้ 1 คะแนน

“มาก” ให้ 2 คะแนน

ข้อความ	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ	0	0	1	2
ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ				
- ความเป็นอยู่ที่บ้าน	0	0	1	2
- การคบเพื่อน	0	0	1	2
- การเรียนในห้องเรียน	0	0	1	2
- กิจกรรมยามว่าง	0	0	1	2

สรุปการแปลผลด้านหลัง

คะแนนรวม 0 คะแนน = ปกติ

คะแนนรวม 1 คะแนนขึ้นไป = เสี่ยง/มีปัญหา

ส่วนที่ 6 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นแบบประเมินที่กรมสุขภาพจิตพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 52 ข้อ องค์กรประกอบ 3 ด้านใหญ่ 6 ด้านย่อยคือ

1. ดี แบ่งเป็น
 - 1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ข้อคำถามที่ 1 - 6
 - 1.2 ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ข้อคำถามที่ 7 - 12
 - 1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ ข้อคำถามที่ 13 - 18
2. เก่ง แบ่งเป็น
 - 2.1 ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ข้อคำถามที่ 19 - 24
 - 2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ข้อคำถามที่ 25 - 30
 - 2.3 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ข้อคำถามที่ 31 - 36
3. สุข แบ่งเป็น
 - 3.1 ความภูมิใจในตนเอง ข้อคำถามที่ 37 - 40
 - 3.2 ความพึงพอใจในชีวิต ข้อคำถามที่ 41 - 46
 - 3.3 ความสงบทางใจ ข้อคำถามที่ 47 - 52

เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ในการให้คะแนนดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1 4 6 7 10 12 14 15 17 20 22 23 25 28 31 32 34 36 38 39 41 42 43 44 46 48 49 50 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง ให้ 1 คะแนน

ตอบจริงบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ตอบค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน

ตอบจริงมาก ให้ 4 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 2 3 5 8 9 11 13 16 18 19 21 24 26 27 29 30 33 35 37 40 45 47 51 52 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ตอบจริงบางครั้ง ให้ 3 คะแนน

ตอบค่อนข้างจริง ให้ 2 คะแนน

ตอบจริงมาก ให้ 1 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างอายุ 12 – 17 ปี

องค์ประกอบ EQ	ต่ำกว่าปกติ	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าปกติ
คะแนน EQ รวม	< 140	140 - 170	> 170
1. องค์ประกอบ ดี	< 48	48 – 58	> 58
1.1 ควบคุมอารมณ์	< 13	13 – 17	> 17
1.2 เห็นใจผู้อื่น	< 16	16 – 20	> 20
1.3 รับผิดชอบ	< 16	16 – 22	> 22
2. องค์ประกอบ เก่ง	< 45	45 – 57	> 57
2.1 มีแรงจูงใจ	< 14	14 – 20	> 20
2.2 ตัดสินใจแลแก้ปัญหา	< 13	13 – 19	> 19
2.3 สัมพันธภาพกับผู้อื่น	< 14	14 – 20	> 20
3. องค์ประกอบ สุข	< 40	40 – 55	> 55
3.1 ภูมิใจตนเอง	< 9	9 – 13	> 13
3.2 พึ่งพอใจในชีวิต	< 16	16 – 22	> 22
3.3 สุขสงบทางใจ	< 15	15 - 21	> 21

การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำเครื่องมือ
 - 2 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยจิตแพทย์ 1 ท่าน นักจิตวิทยา 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
 2. นำแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 120 คน
 3. คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยวิธีครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ดังนี้
 - แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู
 - ก. แบบเข้มงวดกดขัน ค่า $\alpha = 0.8508$
 - ข. แบบปล่อยปละละเลย ค่า $\alpha = 0.9044$
 - ค. แบบประชาธิปไตย ค่า $\alpha = 0.9226$

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ค่า $\alpha = 0.8056$

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำหนังสือจากภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง กองการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สำนัคดีศึกษาจังหวัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา โรงเรียนละ 2 วัน (2 ครั้ง) เวลาราชการ ดังนี้

ครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) และข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์

ครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลลักษณะพื้นฐานของนักเรียน สภาพครอบครัวของนักเรียน

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สภาพโรงเรียน

2. ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการประเมินพฤติกรรมนักเรียน และขอเวลาอธิบายและให้นักเรียนทำแบบทดสอบพร้อมกันในโรงเรียน แบบสอบถามของนักเรียนแจกนักเรียนให้นักเรียนตอบกลับ ส่วนแบบประเมินพฤติกรรมของผู้ปกครองให้นักเรียนนำกลับไปให้ผู้ปกครองประเมินและนำส่งที่ครูประจำชั้น กำหนดการมารับแบบสอบถามคืนจากครูประจำชั้น ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ถ้าไม่เรียบร้อยต้องสอบถามเพิ่มเติมจากนักเรียนหลังเลิกเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1. สร้างคู่มือลงรหัส
2. แปลงข้อมูลเป็นรหัสตามคู่มือลงรหัส
3. สร้างแฟ้มข้อมูลและบันทึกข้อมูลลงแฟ้ม
4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกในแฟ้มข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่วิเคราะห์	ชนิดของข้อมูล	วิธีวิเคราะห์/สถิติ
1. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม	เชิงคุณภาพ	ร้อยละและ ความถี่
2. ศึกษาความชุกของปัญหาพฤติกรรม	ปัญหาพฤติกรรม	เชิงคุณภาพ	ร้อยละและ ความถี่
3. ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์	ระดับความฉลาดทางอารมณ์	เชิงคุณภาพ	ร้อยละและ ความถี่
4. ศึกษาลักษณะพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว สภาพโรงเรียน	ลักษณะพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว สภาพโรงเรียน	เชิงคุณภาพ	ร้อยละและ ความถี่
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว และสภาพโรงเรียน โดยใช้ผลการประเมินตนเองของนักเรียน	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัว และสภาพโรงเรียน	เชิงคุณภาพ	chi-square

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุกของปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามที่พัฒนาโดยกรมสุขภาพจิต แบบสอบถามที่ดัดแปลงจากงานวิจัยของผู้อื่น และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยนักเรียน ครู และผู้ปกครองประชากรที่ศึกษาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างมาแบบง่าย เป็นเด็กนักเรียนจากโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดและกองการศึกษาเอกชน จำนวน 113 , 129 และ 122 คน รวม 364 คนดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน

สังกัด	เป้าหมาย	เก็บได้	ร้อยละ
กองการศึกษาเอกชน	137	113	82.5
กรมสามัญศึกษา	156	129	82.7
สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด	140	122	87.1
รวม	423	364	86.1

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพครอบครัว

ตอนที่ 3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 4 สภาพโรงเรียน

ตอนที่ 5 การประเมินพฤติกรรมนักเรียน

ตอนที่ 6 การทดสอบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (อายุเฉลี่ย = 14.2 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.64)		
13 ปี	37	10.1
14 ปี	215	59.1
15-16 ปี	112	30.8
รวม	364	100
เพศ		
ชาย	156	42.9
หญิง	208	57.1
รวม	364	100
ผลการเรียน		
ต่ำ	154	42.3
ปานกลาง	152	41.8
สูง	58	15.9
รวม	364	100
พี่น้องร่วมบิดามารดา		
เป็นบุตรคนเดียว	44	12.1
1 – 2 คน	201	55.2
มากกว่า 2 คน	119	32.7
รวม	364	100
ลำดับที่การเกิด		
คนเดียว	44	12.1
คนแรก	113	31.2
คนกลาง	105	28.9
คนสุดท้าย	101	27.8
รวม	363	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ความสัมพันธ์กับบิดา		
รักเข้าใจกันดี	275	80.9
ไม่ค่อยเข้าใจกัน	54	15.9
โต้แย้งหรือเถียงกันบ่อย/ถูกด่าว่าหรือทุบตีบ่อย	11	3.2
รวม	340	100
ความสัมพันธ์กับมารดา		
รักเข้าใจกันดี	300	85.7
ไม่ค่อยเข้าใจกัน	32	9.1
โต้แย้งหรือเถียงกันบ่อย/ถูกด่าว่าหรือทุบตีบ่อย	18	5.2
รวม	350	100
ความสัมพันธ์กับพี่น้อง		
รักใคร่กลมเกลียว	131	41.1
ทะเลาะขัดแย้งนานๆครั้ง	92	28.8
ทะเลาะขัดแย้งบ่อยๆ	44	13.8
ทะเลาะขัดแย้งเป็นประจำ	52	16.3
รวม	319	100
ความฉลาดทางอารมณ์		
โดยรวม		
ต่ำกว่าปกติ	98	26.9
ปกติ	266	73.1
รวม	364	100

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 14.2 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64) เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.1 มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 42.3 มีพี่น้อง 1-2 คน ร้อยละ 55.2 เป็นบุตรคนแรก ร้อยละ 31.2 มีความสัมพันธ์กับบิดาแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 80.9 มีความสัมพันธ์กับมารดาแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 85.7 และมี

ความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบรักใคร่กลมเกลียวกันดี ร้อยละ 41.1 มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ปกติ ร้อยละ 73.1

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของครอบครัวอย่างจำแนกตามสภาพครอบครัวของนักเรียน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียน	18	5.1
ประถมศึกษา	243	69.3
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา/อนุปริญญา / ปวส.	85	24.2
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.4
รวม	351	100
อาชีพของบิดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	20	5.9
รับจ้าง	166	49.1
เกษตรกร	73	21.6
พนักงานบริษัท ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	70	20.7
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	3	2.7
รวม	338	100
การศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียน	16	4.6
ประถมศึกษา	267	77.2
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา/อนุปริญญา / ปวส.	61	17.6
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.6
รวม	346	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของมารดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	35	10.0
รับจ้าง	173	49.4
เกษตรกร	54	15.4
พนักงานบริษัท ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	85	24.3
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	3	0.9
รวม	350	100
ฐานะครอบครัวของตนเอง		
ดี	13	3.6
ปานกลาง	331	90.9
ยากจน	20	5.5
รวม	364	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
คู่อยู่ด้วยกัน	269	73.9
คู่แยกกันอยู่	48	13.2
หย่าร้าง	16	4.4
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	31	8.5
รวม	364	100
ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน		
รักใคร่กลมเกลียว	194	72.1
ทะเลาะขัดแย้งนานๆครั้ง	58	21.6
ทะเลาะขัดแย้งบ่อยๆ	13	4.8
ทะเลาะขัดเป็นประจำ	4	1.5
รวม	269	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่ย่าร้าง / แยกกันอยู่		
รักใคร่เป็นมิตรกัน	30	46.9
ยังทะเลาะเบาะแว้งกัน	1	1.6
เฉยๆไม่สนใจต่อกัน	33	51.5
รวม	64	100
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ		
บิดา มารดา	261	71.7
บิดาหรือมารดา	67	18.4
คนอื่น ๆ	36	9.9
รวม	364	100
บ้านที่อาศัยตั้งอยู่ในเขต		
ที่พักอาศัยทั่วไป	90	24.7
บริเวณเขตเกษตรกรรม ชนบท สวน ไร่	247	67.9
ย่านตลาด ธุรกิจ โรงงาน	15	4.1
ชุมชนแออัด	12	3.3
รวม	364	100
สภาพของบ้านที่อาศัย		
ไม่มีห้องแยกอยู่รวมกัน	159	44.0
มีห้องแยกเป็นสัดส่วนของตนเอง	202	56.0
รวม	361	100
บ้านที่อาศัยเป็น		
บ้านของท่านเองหรือบิดามารดา	268	73.6
บ้านเช่า	23	6.3
อื่นๆ	73	20.1
รวม	364	100

ตารางที่ 3 แสดงสภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่บิดาของกลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 69.3 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.1 มารดาได้รับ

การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 77.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.4ฐานะของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.9 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.9 และบิดามารดาร์ักใคร่กลมเกลียวกัน ร้อยละ 72.1 ส่วนบิดามารดาที่หย่าร้างกัน/แยกกันอยู่ส่วนใหญ่เฉยๆไม่สนใจต่อกัน ร้อยละ 51.5 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 71.7 บ้านที่อาศัยอยู่อยู่ในเขตเกษตรกรรม ร้อยละ 67.9 มีห้องแยกเป็นสัดส่วนของตัวเอง ร้อยละ 56.0 เป็นบ้านของบิดามารดา ร้อยละ 73.6

ตอนที่ 3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
เข้มงวดกวดขัน	31	8.5
ปล่อยปละละเลย	17	4.7
ประชาธิปไตย	301	82.7
ผสม	15	4.1
รวม	364	100

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะการอบรมเลี้ยงดู พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 82.7 รองลงมาคือได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ร้อยละ 8.5 และ 4.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 สภาพโรงเรียน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสภาพโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่

สภาพโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของโรงเรียน		
เอกชน	113	31.1
กรมสามัญศึกษา	129	35.4
สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด	122	33.5
รวม	364	100

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน		
ดี	241	66.2
ปานกลาง/น้อย	123	33.8
รวม	364	100

ตารางที่ 5 แสดงสภาพโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 35.4 และได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับดี ร้อยละ 66.2

ตอนที่ 5 การประเมินปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรม

ปัญหาพฤติกรรม	ผู้ประเมิน		
	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู
โดยรวม	169 (46.4)	185 (48.1)	85 (23.4)
ด้านอารมณ์	63 (17.3)	113 (31.0)	40 (11.0)
ด้านความประพฤติ	70 (19.2)	70 (19.2)	29 (8.0)
ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	75 (20.6)	75 (20.6)	41 (11.3)
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	62 (17.0)	11 (3.0)	5 (1.4)

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินปัญหาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ปกครองประเมินว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหามากที่สุด ร้อยละ 48.1 ในขณะที่นักเรียนประเมินตนเองว่ามีปัญหา ร้อยละ 46.4 แต่ครูประเมินว่ามีปัญหาเพียงร้อยละ 23.4 ในการประเมินปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ผู้ปกครองประเมินว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านอารมณ์มากที่สุด ร้อยละ 31.0 ในด้านความประพฤติครูประเมินว่ามีปัญหาน้อยที่สุด ร้อยละ 8 ในขณะที่นักเรียนและผู้ปกครองประเมินเท่าๆกัน คือ ร้อยละ 19.2 และในด้านปัญหาด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้นครูประเมินว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาน้อยที่สุด ร้อยละ 11.3 ในขณะที่นักเรียนและผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมด้านนี้เท่าๆกัน คือ ร้อยละ 20.6 ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนประเมินตนเองว่ามีปัญหาสูงที่สุดและสูงกว่าที่ผู้ปกครองและครูเป็นผู้ประเมิน ในอัตราร้อยละ 17.0 , 3.0 และ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาพฤติกรรม

ปัญหาพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีปัญหาพฤติกรรม	195	53.6
มีปัญหาพฤติกรรมด้านเดียว	88	24.2
- ด้านอารมณ์	16	18.2
- ด้านความประพฤติ	16	18.2
- ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	27	30.7
- ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	29	32.9
มีปัญหาพฤติกรรมมากกว่า 1 ด้าน	81	22.2
รวม	364	100

ตารางที่ 7 แสดงถึงปัญหาพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเอง พบว่า ไม่มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 53.6 รองลงมามีปัญหาพฤติกรรมด้านเดียวและมีปัญหามากกว่า 1 ด้าน ร้อยละ 24.2 และ 22.2 ตามลำดับ

ตอนที่ 6 การทดสอบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียน จากการประเมินตนเองของนักเรียน

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับปัญหาพฤติกรรม

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับปัญหาพฤติกรรม

ลักษณะพื้นฐาน	n	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
อายุ (n = 364)					
13 ปี	37	40.5	2	.578	.749
14 ปี	215	47.0			
15 – 16 ปี	112	47.3			

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน	n	มีปัญหา พฤติกรรม (ร้อยละ)	df	χ^2	p-value
เพศ (n = 364)					
ชาย	156	41.0	1	3.204	.046
หญิง	508	50.5			
เกรดเทอมที่ผ่านมา (n = 364)					
สูง	58	46.6	2	1.611	.447
ปานกลาง	152	42.8			
ต่ำ	154	50.0			
ลำดับที่การเกิด (n = 363)					
บุตรคนเดียว	44	56.8	3	4.844	.183
คนโต	113	38.9			
บุตรคนกลาง	105	46.7			
บุตรคนสุดท้อง	101	49.5			
ความสัมพันธ์กับบิดา (n = 340)					
รักเข้าใจกันดี	275	44.0	2	1.048	.592
ไม่ค่อยเข้าใจกัน	54	50.0			
โต้แย้งหรือเถียงกันบ่อย/ ถูกด่าว่าหรือทุบตีบ่อย	11	54.5			
ความสัมพันธ์กับมารดา (n = 350)					
รักเข้าใจกันดี	300	43.7	1	3.548	.042
ไม่ค่อยเข้าใจกัน/โต้แย้ง หรือเถียงกันบ่อย/ถูกด่าว่า หรือทุบตีบ่อย	50	58.0			
ความสัมพันธ์กับพี่น้อง (n = 319)					
รักใคร่กลมเกลียว	131	36.6	1	6.485	.007
ทะเลาะขัดแย้งนานๆครั้ง	188	51.1			

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐาน	n	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
ความฉลาดทางอารมณ์ (n = 364)					
ต่ำกว่าปกติ	98	57.1	1	6.189	.009
ปกติ	266	42.5			

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับปัญหาพฤติกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่อายุ 15-16 ปี ร้อยละ 47.3 รองลงมาอายุ 14 ปี และ 13 ปี ร้อยละ 47.0 และ 40.5 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับปัญหาพฤติกรรม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.5 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 41.0 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ในด้านผลการเรียนเทอมที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีปัญหาพฤติกรรมมีผลการเรียนเทอมที่ผ่านมาอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 50.0 รองลงมา มีผลการเรียนอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ร้อยละ 46.6 และ 42.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเทอมที่ผ่านมา กับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านลำดับที่การเกิด พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรม เป็นบุตรคนโต ร้อยละ 56.8 รองลงมา เป็นบุตรคนสุดท้อง และคนกลาง ร้อยละ 49.5 และ 46.7 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่การเกิดกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านความสัมพันธ์กับบิดา กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับบิดาแบบโต้แย้งหรือเถียงกันบ่อย/ถูกตำหนิหรือทوبيบอย ร้อยละ 54.5 รองลงมา มีความสัมพันธ์กับบิดาแบบไม่ค่อยเข้าใจกันและแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 50.0 และ ร้อยละ

44.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับบิดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านความสัมพันธ์กับมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับมารดาแบบไม่ค่อยเข้าใจกัน/แบบโต้แย้งหรือเถียงกันบ่อย/ถูกตำหนิหรือทوبيบอย

ร้อยละ 58.0 และความสัมพันธ์กับมารดาแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 43.7 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับมารดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านความสัมพันธ์กับพี่น้อง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีปัญหาพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบทะเลาะขัดแย้ง ร้อยละ 51.1 และมีความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบรักใคร่กลมเกลียว ร้อยละ 36.6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับพี่น้องกับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ในด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำกว่าปกติ ร้อยละ 57.1 รองลงมา มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ ร้อยละ 42.5 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับปัญหาพฤติกรรม

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับปัญหาพฤติกรรม

สภาพครอบครัว	N	มีปัญหา พฤติกรรม (ร้อยละ)	df	χ^2	p-value
การศึกษาของบิดา (n = 351)					
ไม่ได้เรียน	18	33.3	3	3.837	.280
ประถมศึกษา	243	44.4			
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา/	85	51.8			
ปวส./อนุปริญญา					
ปริญญาตรีและสูงกว่า	5	20.0			
อาชีพของบิดา (n = 338)					
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	20	50.0	4	11.623	.020
รับจ้าง	166	38.0			
เกษตรกร	73	43.8			
พนักงานบริษัท ค้าขาย	70	60.0			
ธุรกิจส่วนตัว					
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	9	66.7			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

สภาพครอบครัว	N	มีปัญหา พฤติกรรม (ร้อยละ)	df	χ^2	p-value
การศึกษาของมารดา (n = 346)					
ไม่ได้เรียน	16	18.8	4	4.827	.090
ประถมศึกษา	267	46.4			
มัธยมศึกษาขึ้นไป	63	47.6			
อาชีพของมารดา (n = 350)					
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	35	42.9	4	10.603	.031
รับจ้าง	173	40.5			
เกษตรกร	54	42.6			
พนักงานบริษัท ค้าขาย	85	61.2			
ธุรกิจส่วนตัว					
รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	3	33.3			
ฐานะของครอบครัว (n = 364)					
ดี	13	61.5	2	1.531	.465
ปานกลาง	331	46.2			
ยากจน	20	40.0			
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (n = 364)					
คู่อยู่ด้วยกัน	269	44.6	3	5.210	.157
คู่แยกกันอยู่	48	41.7			
หย่าร้าง	16	62.5			
หม้าย	31	61.3			
ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่อยู่ด้วย (n = 269)					
รักใคร่กลมเกลียว	194	41.8	1	2.299	.084
ทะเลาะขัดแย้ง	75	52.0			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

สภาพครอบครัว	N	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่หย่าร้าง / แยกกันอยู่ (n = 64)					
รักใคร่เป็นมิตรกัน	30	36.7	1	2.363	.099
ยังทะเลาะเบาะแว้งกัน/ เฉยๆไม่สนใจต่อกัน	34	55.9			
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ (n = 364)					
บิดา มารดา	261	43.3	2	3.698	.157
บิดาหรือมารดา อื่นๆ	67 36	55.2 52.8			
บ้านอยู่ในเขต (n = 364)					
ที่พักอาศัยทั่วไป	90	52.2	3	3.146	.370
บริเวณเขตเกษตรกรรม ชนบท สวน ไร่ ย่านตลาด ธุรกิจ โรงงาน ชุมชนแออัด	247 15 12	43.3 53.3 58.3			

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับปัญหาพฤติกรรม พบว่า บิดาของกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา/ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 51.8 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และไม่ได้เรียนร้อยละ 44.4 และ 33.3 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านอาชีพของบิดาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่ บิดาเป็นพนักงานบริษัท/ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 60.0 รองลงมาไม่ได้ประกอบอาชีพและเป็นเกษตรกร ร้อยละ 50.0 และ 43.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ในด้านการศึกษาของมารดา พบว่า มารดาของกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ 47.6 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและ

ไม่ได้เรียน ร้อยละ 46.4 และ 18.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านอาชีพของมารดาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มารดาเป็นพนักงานบริษัท/ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร ร้อยละ 61.2 รองลงมาไม่ได้ประกอบอาชีพและเป็นเกษตรกร ร้อยละ 42.9 และ 42.6 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ในด้านฐานะครอบครัวของตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่มีฐานะดี ร้อยละ 61.5 รองลงมามีฐานะปานกลางและฐานะยากจน ร้อยละ 46.2 และ 40.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะของครอบครัวกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านสถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่บิดามารดาหย่าร้างกัน ร้อยละ 62.5 รองลงมาบิดามารดาเป็นหม้ายและบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 61.3 และ 44.6 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดามารดากับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน พบว่ากลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่บิดามารดาทะเลาะขัดแย้ง ร้อยละ 52.0 และบิดามารดารักใคร่กลมเกลียวกันดี ร้อยละ 41.8 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/หย่าร้างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่ทะเลาะเบาะแว้ง/เฉยๆไม่สนใจต่อกัน ร้อยละ 55.9 และรักใคร่กลมเกลียวกัน ร้อยละ 36.7 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่แยกกันอยู่/หย่าร้างกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา ร้อยละ 55.2 รองลงมาอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นๆ และบิดามารดา ร้อยละ 52.8 และ 43.3 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ในด้านบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนแออัด ร้อยละ 58.3 รองลงมาอาศัยอยู่ในบริเวณตลาด ธุรกิจ และ อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านจัดสรร ร้อยละ 53.3 และ 52.2 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบริเวณบ้านที่อยู่อาศัยกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรม

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรม

การอบรมเลี้ยงดู	n	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
การอบรมเลี้ยงดู (n = 364)					
เข้มงวดกวดขัน	31	45.2	3	.638	.888
ปล่อยปละละเลย	17	52.9			
ประชาธิปไตย	301	45.8			
ผสม	15	53.3			

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบผสม ร้อยละ 53.3 รองลงมาได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 52.3 และ 45.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรม พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการเลี้ยงดูแต่ละแบบ ($p > .05$)

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรม

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติของครูกับปัญหาพฤติกรรม

สภาพโรงเรียน	n	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
ประเภทโรงเรียน (n = 364)					
สังกัดกองการศึกษาเอกชน	113	54.0	2	7.372	.025
สังกัดกรมสามัญศึกษา	129	37.2			
สังกัดสำนักงาน	122	49.2			
ประถมศึกษารัฐบาล					

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สภาพโรงเรียน	n	มีปัญหา		χ^2	p-value
		พฤติกรรม	df		
การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน (n = 364)					
น้อย/ปานกลาง	123	55.3	1	5.858	.010
ดี	241	41.9			

ตารางที่ 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรม พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน ร้อยละ 54.0 รองลงมาศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดและสังกัดกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 49.2 และ 37.2 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ในด้านการปฏิบัติจากครูต่อนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับน้อย/ปานกลาง ร้อยละ 55.3 และในระดับดี ร้อยละ 41.9 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติของครูกับปัญหาพฤติกรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุกของพฤติกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ได้แก่ ลักษณะพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดู สภาพโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 2,373 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธี Stratified random sampling และวิธี cluster sampling ได้ตัวอย่างขั้นต่ำ 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามที่พัฒนาโดยกรมสุขภาพจิต แบบสอบถามที่ดัดแปลงจากงานวิจัยของผู้อื่น และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 120 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเท่ากับ 0.8508 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเท่ากับ 0.8613 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเท่ากับ 0.9226 และการปฏิบัติของครูเท่ากับ 0.8056 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาเก็บข้อมูลได้ 364 คน คิดเป็นร้อยละ 86.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อคำนวณค่าสถิติ โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 14.2 ปี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.1 ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 42.3 มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 1-2 คน ร้อยละ 55.2 เป็นบุตรคนแรก ร้อยละ 31.1 มีความสัมพันธ์กับบิดาแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 80.9 มีความสัมพันธ์กับมารดาแบบรักเข้าใจกันดี ร้อยละ 85.7 มีความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบรักใคร่กลมเกลียวกันดี ร้อยละ 41.1 และความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติร้อยละ 73.1

1.2 สภาพครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่บิดามีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 69.3 ประกอบ

อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.1 มารดามีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 77.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 49.4 ฐานะของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 90.9 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.9 รักใคร่กลมเกลียวกัน ร้อยละ 72.1 ส่วนบิดามารดาที่หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่เฉยๆ ไม่สนใจต่อกัน ร้อยละ 51.5 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 71.7 บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตเกษตรกรรม ร้อยละ 67.9 เป็นบ้านของบิดามารดา ร้อยละ 73.6 และมีห้องแยกเป็นสัดส่วนของตนเอง ร้อยละ 56.0

1.3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 82.7

1.4 การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับดี ร้อยละ 66.2

2. ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประเมินตนเองว่าไม่มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 53.6 ปัญหาพฤติกรรมที่พบ ร้อยละ 46.4 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ร้อยละ 20.6
2. ปัญหาพฤติกรรมด้านความประพฤติ ร้อยละ 19.2
3. ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ร้อยละ 17.3
4. ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ร้อยละ 17.0

3. ผลการทดสอบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานกับปัญหาพฤติกรรม

พบว่า ปัจจัยลักษณะพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์กับพี่น้องและความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 50.5 สูงกว่าเพศชาย ร้อยละ 41.0 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญเพศมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p\text{-value} < .05$)

ความสัมพันธ์กับพี่น้อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบทะเลาะขัดแย้งบ่อยๆมีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 51.1 สูงกว่าความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบรักใคร่กลมเกลียว ร้อยละ 36.6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์กับพี่น้องกับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญความสัมพันธ์กับพี่น้องมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p\text{-value} < .05$)

ระดับความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติมีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 57.1 สูงกว่านักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ปกติ ร้อยละ 42.52 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความฉลาดทางอารมณ์กับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญระดับความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p < .05$)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวกับปัญหาพฤติกรรม

พบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ดังนี้

อาชีพของบิดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดารับราชการ รัฐวิสาหกิจ มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 66.7 รองมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่บิดาทำงานบริษัทหรือค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง ร้อยละ 60.0 , 50.0 , 43.8 และ 38.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความระหว่างอาชีพของบิดากับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p < .05$)

อาชีพของมารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานบริษัทหรือค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 61.2 รองมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ เป็นเกษตรกร รับจ้างและรับราชการ ร้อยละ 42.9 , 42.6 , 40.5 และ 33.3 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความระหว่างอาชีพของมารดากับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญอาชีพของมารดามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p < .05$)

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรม

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรม

พบว่า ปัจจัยด้านสภาพโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ ประเภทของโรงเรียนและการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ดังนี้

ประเภทของโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชนมีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 54.0 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาคณะจังหวัด ร้อยละ 49.2 และ 37.2 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความระหว่างประเภทของโรงเรียนกับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไคว์สแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p < .05$)

การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับน้อยถึงปานกลางและดี มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 55.3 และ 41.9 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความระหว่างการปฏิบัติของครูต่อนักเรียนกับปัญหาพฤติกรรมด้วยวิธีการทางสถิติแบบไควีสแควร์ (chi-square) พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญการปฏิบัติของครูต่อนักเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ($p < .05$)

3.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์กับพี่น้อง ระดับความฉลาดทางอารมณ์ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ประเภทของโรงเรียนและการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง ลำดับที่เกิด การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของมารดา ความสัมพันธ์กับบิดามารดา เขตที่บ้านตั้งอยู่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา สภาพที่อยู่อาศัย และการอบรมเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมิน SDQ ซึ่งพบว่าผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างประเมินปัญหาของตนเองได้ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างจากผลการประเมินของครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1 ครูยังขาดความใกล้ชิดกับนักเรียน

1.2 ในการประเมินพฤติกรรม ประเมินโดยครูเพียง 1 - 2 คน ทำให้ครูประเมินปัญหาโดยเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งถ้าพฤติกรรมเหมือนกันถือว่าเป็นพฤติกรรมปกติ และผู้ปกครองประเมินเพียงคนเดียว อาจเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน หรือลักษณะที่ตนเองคาดหวัง/มุ่งหวัง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นอาจไม่ตรงกับที่ตนเองคาดหวังทั้งๆที่เป็นพฤติกรรมปกติก็อาจประเมินว่ามีปัญหาได้

1.3 ผู้ประเมินยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดในการใช้แบบประเมิน

2. ผลการประเมินที่ไม่สอดคล้องกันนั้น จำเป็นต้องมีการติดตาม หาข้อมูลเพิ่มเติม หรือส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อการประเมินที่ถูกต้องและสามารถให้การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 46.4 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบัณฑิต ศรีไพศาล¹⁴ ในการสำรวจพฤติกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามทัศนะของผู้ปกครอง พบว่ามีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 54.4 แต่ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมสูงกว่าผลการศึกษาของเบญจพร ปัญญา⁵⁵ ที่พบว่าความชุกของ

ปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ของเด็ก อายุ 8-11 ปี ร้อยละ 29.11 แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าวัยเด็ก

3. ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่

3.1 เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรัมพร สุวรรณวัฒน์⁵⁶ ในการสำรวจปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนหญิงมีปัญหามากกว่านักเรียนชาย และการศึกษาของ เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง³⁸ ที่ศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับวัยรุ่นในโรงเรียน พบว่าวัยรุ่นชายในโรงเรียนมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นหญิงในโรงเรียน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ถนอมศรี อินทนนท์³⁹ ที่ศึกษาสุขภาพจิตของวัยรุ่นที่อยู่ในสถานแวดล้อมต่างกัน พบว่า วัยรุ่นหญิงที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และโรงเรียนมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นได้รับการดูแลจากผู้ดูแลที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และครูในโรงเรียนมีความรู้เรื่องพัฒนาการวัยรุ่น ทำให้ดูแลและส่งเสริมพัฒนาการถูกต้องตามวัย ซึ่งต่างจากผู้ปกครองที่มักจะเลี้ยงดูบุตรหญิงด้วยความเข้มงวด แสดงให้เห็นว่าการดูแลด้วยความเข้าใจวัยรุ่น ส่งผลให้วัยรุ่นหญิงมีสุขภาพจิตที่ดี

3.2 ความสัมพันธ์กับพี่น้อง กลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับพี่น้องแบบทะเลาะขัดแย้งกันเป็นประจำมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าความสัมพันธ์แบบอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สายพิน กมลชัย⁵³ ที่ศึกษาผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต พบว่าความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวที่ไม่เหมาะสม พี่-น้อง ทะเลาะเบาะแว้งเป็นประจำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจ็บป่วยทางจิต

3.3 ความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับปกติมีปัญหาพฤติกรรมน้อยกว่านักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ ซึ่งกรมสุขภาพจิต²³ กล่าวว่าคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์คือคนที่เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการในชีวิตของตนเอง เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขจัดการให้ผ่านพ้นไปได้อย่างเหมาะสมทั้งปัญหาความเครียดในใจ และปัญหาที่เกิดจากการขัดแย้งกับผู้อื่น

3.4 ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ผลการเรียน ลำดับที่การเกิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ปัจจัยเหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่นักเรียนคำนึงถึงน้อยหรือยังไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อนักเรียน หรือปัจจัยเหล่านี้อาจไม่มีความแตกต่างกันมากในกลุ่มนักเรียนจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมในนักเรียน ในด้านผลการเรียนสอดคล้องกับการศึกษาของจรัมพร สุวรรณวัฒน์⁵⁶ ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาไม่ต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ วรนุช มีทรัพย์⁶¹ ที่กล่าวถึงเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาในครอบครัว และปัญหาที่โรงเรียนเป็นสาเหตุของการเรียนไม่ดี ผลการศึกษาในด้านลำดับที่การเกิดพบว่าบุตร

คนเดียวมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าบุตรลำดับที่อื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับประสาร ทิพย์ธารา¹⁵ ที่กล่าวว่าลูกคนกลางเป็นเด็กที่มีปัญหามากกว่าลูกคนอื่น ๆ และผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่บิดามารดาทะเลาะขัดแย้งกัน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะ สิริวัฒน์³² ที่กล่าวว่าครอบครัวที่มีความเป็นอยู่อย่างราบรื่น ไม่มีการทะเลาะวิวาท พ่อแม่พี่น้องในบ้านมีความรักใคร่สามัคคีกันมีผลต่อพัฒนาการทางจิตใจ ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดี

4. สภาพครอบครัวนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่

4.1 อาชีพของบิดามารดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดาทำงานบริษัทหรือค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 60.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานบริษัทหรือค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 61.2 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรัมพร สุวรรณวัฒน์⁵⁶ พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีปัญหาแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของนิลวรรณ ศิริอังกฤษ⁴⁵ ที่ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มที่ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต หรือว่านักเรียนได้รับการดูแลสุขภาพจิตเป็นอย่างดีจากครูในโรงเรียน ทำให้ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต

4.2 ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การศึกษาของบิดามารดา ฐานะของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา และความสัมพันธ์ของบิดามารดา สภาพที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรม ในด้านฐานะของครอบครัวไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพวงสร้อย วรกุล³⁶ ลักษณะ สิริวัฒน์³² , จรัมพร สุวรรณวัฒน์⁵⁶ และนิลวรรณ ศิริอังกฤษ⁴⁵ ที่พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันนักเรียนจะมีปัญหาต่างกัน มีสุขภาพจิตต่างกัน ในด้านสถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของศุภลักษณ์ พุทธิพิงศ์สิทธิ์⁴⁴ , จรัมพร สุวรรณวัฒน์⁵⁶ และนิลวรรณ ศิริอังกฤษ⁴⁵ ที่พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาต่างกัน ในด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดาไม่สอดคล้องกับลักษณะ สิริวัฒน์³² ที่กล่าวว่าครอบครัวที่มีความเป็นอยู่อย่างราบรื่น ไม่มีการทะเลาะวิวาท พ่อแม่พี่น้องในบ้านมีความรักใคร่สามัคคีกันมีผลต่อพัฒนาการทางจิตใจ

5. การอบรมเลี้ยงดูไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรเพ็ญ นาควัชระ⁴¹ ที่ศึกษาอิทธิพลและบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหา พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีปัญหาพฤติกรรมน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่และปล่อยปละละเลย พรสุดา ดิษยวรรณ²⁸ ศึกษาพฤติกรรมและการแสดงออกกับการอบรมเลี้ยงดูและ

ลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าการเลี้ยงดูแบบอื่นๆ

6. สภาพโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่

6.1 การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับปานกลาง/น้อย มีปัญหาพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการปฏิบัติจากครูในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช⁶ ที่กล่าวว่า การป้องกันไม่ให้เกิดมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศให้เป็นสภาพสังคมที่น่าอยู่ โดยครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี ตรงต่อเวลา รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สร้างเจตคติในทางประชาธิปไตยให้แก่เด็ก เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ให้ความสนใจแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม ไม่มีอคติ และสอดคล้องกับวัฒนา พัทธราวิช⁶² ที่กล่าวว่าสาเหตุที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมต่อต้านกับโรงเรียนเกิดจากปัญหาครูไม่เข้าใจเด็ก สอนไม่ดี ขาดความยุติธรรม ให้งานเด็กมากเกินไป ลักษณะครูที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดีคือมีความรู้ มีประสบการณ์ รู้จักพลิกแพลงการสอนให้เหมาะสม⁶³ มีความสนใจที่จะสอน เตรียมการสอนเป็นอย่างดี⁶⁴

6.2 ประเภทโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน มีปัญหาพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชนเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีเป็นกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรมสูงที่สุด และระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชนจะเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาสูง เกิดการแข่งขันกันเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียดและแสดงออกทางพฤติกรรม หรืออาจเป็นไปได้กับที่วัฒนา พัทธราวิช⁶² ได้กล่าวว่าสาเหตุที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมต่อต้านกับโรงเรียนเกิดจากโรงเรียนจัดกิจกรรมมากหรือน้อยเกินไป ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีเสียงรบกวนในเวลาเรียน จัดครูสอนไม่พอกับจำนวนนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษา พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 46.4 หรือประมาณ 1 ใน 2 คน ที่ประเมินว่ามีปัญหาพฤติกรรม ครู-อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนควรร่วมมือกัน คำนวณนักเรียนกลุ่มดังกล่าว เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการลดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน

2. การใช้แบบประเมินจะเป็นประโยชน์ในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนได้ก่อนที่ปัญหาจะรุนแรง ถ้าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และผู้ปกครอง ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการที่จะช่วยเหลือและดูแลนักเรียน จึงควรมีการใช้แบบประเมินกับนักเรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. ในการประเมินปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ครูผู้ที่จะสามารถประเมินได้ตรงกับที่นักเรียนเป็นผู้ประเมิน จะต้องรู้จักนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี ดังนั้นเพื่อที่จะสามารถประเมินปัญหาได้ถูกต้องครูต้องมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากยิ่งขึ้น

2. ในการใช้ แบบประเมิน SDQ ผู้ใช้ต้องเข้าใจแนวคิดในการใช้แบบประเมิน และต้องให้ข้อมูลที่เป็นตรงกับความ เป็นจริงตามหลักวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถคัดกรองนักเรียนได้ถูกต้อง และเพื่อการดูแลและช่วยเหลือต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มนักเรียนชั้นเรียนและในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบ

2. ควรทำการศึกษารายละเอียดประกอบด้านทัศนคติของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับวัยรุ่นเพื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินปัญหาพฤติกรรม และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความ เป็นจริงบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินจะขึ้นกับทัศนคติรวมทั้งความคาดหวังและประสบการณ์ของผู้ประเมิน ถ้ามีการปรับทัศนคติให้ตรงกันจะทำให้การประเมินอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้การใช้แบบประเมินได้ถูกต้อง แม่นยำ และสะดวกในการประเมินสำหรับคนไทย วัฒนธรรมไทย สังคมไทย ทั้งนี้แบบ SDQ เป็นแบบประเมินที่ดัดแปลงมาจากต่างประเทศ ซึ่งวัฒนธรรมแตกต่างกัน ในการประเมินในต่างประเทศผู้ประเมินมักจะประเมินตามความเป็นจริง แต่ในประเทศไทยผู้ประเมินยังไม่กล้าประเมินตามความเป็นจริง

รายการอ้างอิง

1. กระทรวงยุติธรรม, ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
รายงานประจำปี 2542. มปส, มปท.
2. ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
3. กัญญา สุวรรณแสง. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา, 2540.
4. สมชาย ธีรธนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.
5. สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
6. กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต. คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : บริษัทยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป, 2544.
7. วลัยภา อิศรียงวงศ์. จิตวิทยาวัยรุ่น. นครปฐม : ภาควิชาจิตวิทยาเนาะแนว คณะครุศาสตร์วิทยาลัยครุนครปฐม, 2530.
8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พฤติกรรมวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
9. รจนา กาแก้ว. การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติระดับก่อนประถมศึกษาจากการใช้วิธีปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง. ปริญญา นินนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
10. เพ็ญแข ลิมศิลา. สุขภาพจิตและพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์, 2528.
11. ปราวณี รามสูตร. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2528.
12. พรพิมล เจียมนาครินทร์. พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท ต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด, 2539.
13. สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2529.
14. บัณฑิต ศรีไพศาล และ เสาวนีย์ พัฒนอมร. รายงานการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดา มารดาและสภาพแวดล้อมในครอบครัว กับปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมกะสันพิทยา พ.ศ. 2536 – 2538. ม.ป.ท, 2544.
15. ประสาร ทิพย์ธารา. พัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2521.

16. ฉลองรัฐ อินทรีย์. อิทธิพลของสิ่งต่างๆที่มีต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรพัฒนา, 2522.
17. ผดุง อารยะวิญญู. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : งานส่งเสริมวิจัยและตำรา กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
18. สุชา จันทร์อม. จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2516.
19. ศรีธรรม ณะภูมิ. พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2535.
20. กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2543.
21. ยิ่งยง ยุทธศักดิ์. พฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่มีลักษณะครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว ปรินูญานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต เอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
22. สุวณี ศรีเลณวดี. จิตวิทยากับการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก. กรุงเทพฯ : พิสิกส์เซ็นเตอร์, 2530.
23. กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต. อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ร้าน ที-คอม, 2543.
24. กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต. คู่มือการช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดในวัยรุ่น สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : บริษัททวงศกมลโปรดักชั่น จำกัด, 2545.
25. เทอดศักดิ์ เดชคง. จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : บริษัทพิชเนศ พรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2543.
26. ชูศรี หลักเพชร. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
27. กวินทร์ ธรรมนุด. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีปัญหาความแตกต่างในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปรินูญานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. (อัดสำเนา)
28. พรสุดา ดิษยวรรณนะ. พฤติกรรมการแสดงออกตามทฤษฎีของดีจิโรวานกับการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคมบางประการของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต เอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

29. ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
30. Faw, T. And Belkin, G.S. Child Psychology. New York : McGraw-Hill, 1989.
31. วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2543.
32. ลักขณา สิริวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น (จิต.101). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2539.
33. กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. (อัดสำเนา)
34. สมพร สุทัศนีย์. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
35. วรรณงาม รุ่งพิสุทพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
36. พวงสร้อย วรกุล. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานครและสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. (อัดสำเนา)
37. กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
38. เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง. การศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. (อัดสำเนา)
39. ถนอมศรี อินทนนท์. การศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. (อัดสำเนา)
40. นราทร ศรประสิทธิ์. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์สาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. (อัดสำเนา)
41. อรเพ็ญ นาควิษระ. อิทธิพลและบทบาทของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

42. ประเวศ ะสี. วิถีคล้ายเครียด กรุงเทพฯ : บริษัทสร้างสื่อ จำกัด, 2535.
43. ธาวิณี มิ่งวงศ์. การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. (อัดสำเนา)
44. ศุภลักษณ์ พงษ์พิงศ์สิทธิ์. สุขภาพจิตและพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
45. นิลวรรณ ศิริอังกุล. สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
46. พาสนา ฝโลศิลป์. การสำรวจปัญหาด้านการปรับตัวในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. (อัดสำเนา)
47. พิณภา ภูมิอมร. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
48. ผกา บุญเรือง และวิณี เชิดวงศ์. รายงานการวิจัย เรื่อง สุขภาพจิตของเยาวชนในแหล่งอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. มปท, 2535.
49. รุ่งทิพย์ ยอดประคู้. การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนโรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
50. อัญชลี ศิลาเกษ, กัลยา อันชื่น และ วัชรภรณ์ ลือไธสงศ์. รายงานการวิจัย เรื่อง ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองอุบลราชธานี. มปท, 2539.
51. สุนันทา กาญจนพงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สภาพครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ระหว่างเยาวชนชายที่ได้และไม่ได้กระทำผิด จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
52. พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

53. สายพินณ กมลชัย. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอาการทางจิตของผู้ป่วยโรคจิตจากการดื่มสุราและการจัดกิจกรรมการพยาบาลทางจิตเวช. มปท, 2540.
54. ปราณี จันทร์หอม. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม, 2541.
55. เบญจพร ปัญญาอง. ปัญหาสุขภาพจิตของเด็กในกรุงเทพมหานคร : การศึกษาทางระบาดวิทยา. มปส, 2541.
56. จรัมพร สุวรรณวัฒน์. การสำรวจปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
57. นันทยา คงประพันธ์. การศึกษาพฤติกรรมและสาเหตุการเที่ยวสถานเริงรมย์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.
58. กาญจนา คุณรังษีสมนบุรณ์ และ อัมพร หัสศิริ. รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีปัญหาการเรียน. มปท, 2544.
59. พัชรินทร์ เสรี. บุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบและการอบรมเลี้ยงดูกับการติดยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการพัฒนากการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544.
60. พงษ์สุดา รัตนมาศมงคล. ทัศนคติต่อบทบาทการเป็นบิดาและความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านการปรับตัวของบุตรวัยรุ่น. ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต เอกจิตวิทยาพัฒนากการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
61. วรนุช มีทรัพย์. ช่วยกันสร้างครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
62. วัฒนา พัชรานิช. เอกสารคำสอน จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 8. มปท, 2534.
63. ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร, 2525.
64. Romine, S. Student and faculty perception of effective university instruction climates. The Journal of Education Research. 1974 ; 68 (4) : 139-143

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. แพทย์หญิงศุภรัตน์ เอกฉัตรวิน ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเขต 4
2. นางวนิดา ชนินยุทธพงศ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต 2
3. นางเสาวนีย์ พัฒนอมร พยาบาล สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์

แบบสอบถามทั้งหมดมี 6 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะพื้นฐาน
2. แบบสอบถามสภาพครอบครัว
3. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
4. แบบสอบถามการปฏิบัติของครู
5. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
6. แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2
จังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2544

คำชี้แจง ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่มี
ผลกระทบต่อตัวนักเรียน ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

1. ชื่อ.....สกุล.....อายุ.....ปี (นับ พ.ศ. เป็นเกณฑ์)
2. เพศ () 1 ชาย () 2 หญิง
3. โรงเรียน.....
4. เกรตเทอมที่ผ่าน (เทอม 1 ปีนี้) =.....
5. ท่านมีพี่น้องร่วมบิดา มารดาเดียวกันทั้งหมด.....คน (โดยไม่นับตัวท่าน)
6. ท่านเป็นบุตรลำดับที่.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพครอบครัวของนักเรียน

1. การศึกษาของบิดา

() 1 ไม่ได้เรียน	() 5 อนุปริญญา / ปวส.
() 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่.....	() 6 ปริญญาตรี
() 3 ชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่.....	() 7 สูงกว่าปริญญาตรี
() 4 อาชีวศึกษา (ปวช.)	() 8 อื่นๆ ระบุ.....
2. อาชีพของบิดา

() 1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
() 2 รับจ้าง
() 3 เกษตรกร
() 4 พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว
() 5 รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
() 6 อื่นๆ ระบุ.....

3. บิดาและท่านมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- () 1 รักเข้าใจกันดี
- () 2 ไม่ค่อยเข้าใจกัน
- () 3 ได้แย้งหรือเถียงกันบ่อย
- () 4 ถูกด่าว่าหรือทุบตีบ่อย
4. การศึกษาของมารดา
- () 1 ไม่ได้เรียน
- () 2 ชั้นประถมศึกษา.....
- () 3 ชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่.....
- () 4 อาชีวศึกษา (ปวช.)
- () 5 อนุปริญญา / ปวส.
- () 6 ปริญญาตรี
- () 7 สูงกว่าปริญญาตรี
- () 8 อื่นๆ ระบุ.....
5. อาชีพของมารดา
- () 1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- () 2 รับจ้าง
- () 3 เกษตรกร
- () 4 พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว
- () 5 รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- () 6 อื่นๆ ระบุ.....
6. มารดาและท่านมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- () 1 รักเข้าใจกันดี
- () 2 ไม่ค่อยเข้าใจกัน
- () 3 ได้แย้งหรือเถียงกันบ่อย
- () 4 ถูกด่าว่าหรือทุบตีบ่อย
7. พี่น้องและท่านมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- () 1 รักใคร่กลมเกลียวกันดี
- () 2 มีเรื่องทะเลาะขัดแย้งนานๆ ครั้ง (ไม่เกิน 1 ครั้ง/เดือน)
- () 3 มีเรื่องทะเลาะขัดแย้งบ่อยๆ (ไม่เกิน 1 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 4 มีเรื่องทะเลาะขัดแย้งกันเป็นประจำ (มากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์)
- 8.ฐานะของครอบครัวตามความรู้สึกของท่าน
- () 1 ฐานะดี
- () 2 ฐานะยากจน
- () 3 ฐานะปานกลาง

9. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
- () 1 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
- () 2 บิดามารดาแยกกันอยู่
- () 3 บิดามารดาหย่าร้าง
- () 4 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
10. ถ้าบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- () 1 บิดามารดารู้จักใคร่กลมเกลียวกันดี
- () 2 บิดามารดาทะเลาะขัดแย้งนานๆ ครั้ง (ไม่เกิน 1 ครั้ง/เดือน)
- () 3 บิดามารดาทะเลาะขัดแย้งบ่อยๆ (ไม่เกิน 1 ครั้ง/สัปดาห์)
- () 4 บิดามารดาทะเลาะขัดแย้งกันเป็นประจำ (มากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์)
11. บิดามารดาของท่านยังมีชีวิตอยู่หรือไม่
- () บิดา () 1 มีชีวิตอยู่
- () 2 เสียชีวิต
- () มารดา () 1 มีชีวิตอยู่
- () 2 เสียชีวิต
12. ถ้าบิดามารดาหย่าร้างกัน / แยกกันอยู่ / บิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- () 1 บิดามารดาซึ่งรักใคร่เป็นมิตรกัน
- () 2 บิดามารดาซึ่งทะเลาะเบาะแว้งกัน
- () 3 บิดามารดาเฉยๆ ไม่สนใจต่อกันแล้ว
13. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1 บิดา มารดา () 6 พี่น้อง
- () 2 ปู่ ย่า ตา ยาย () 7 บิดา
- () 3 ลุง ป้า น้า อา () 8 มารดา
- () 4 บิดา / มารดาเลี้ยง () 9 เพื่อน
- () 5 มารดา / บิดาเลี้ยง () 10 อื่นๆ ระบุ.....
14. บ้านของท่านอยู่ในเขต
- () 1 ที่พักอาศัยทั่วไป / บ้านจัดสรร
- () 2 บริเวณเขตเกษตร ชนบท สวน ไร่ นา
- () 3 ย่านตลาด ธุรกิจ โรงงาน
- () 4 ชุมชนแออัด
15. สภาพที่อยู่ภายในบ้านของท่าน
- () 1 ไม่มีห้องแยกเป็นสัดส่วนของตัวเองต้องนอนรวมกันหลายคน
- () 2 มีห้องแยกเป็นสัดส่วนของตัวเอง

16. บ้านที่ท่านอาศัยอยู่ตาม ข้อ 15
- () 1 เป็นบ้านของท่านเองหรือบิดามารดา
- () 2 เป็นบ้านเช่า
- () 3 เป็นหอพัก
- () 4 เป็นบ้านพักของทางราชการ
- () 5 อาศัยอยู่กับญาติ
- () 6 อื่นๆ ระบุ.....
17. บุคคลที่อยู่ในครอบครัวของท่านมีใครบ้าง (รวมตัวท่าน)
- () 1 บิดา
- () 2 มารดา
- () 3 พี่น้อง
- () 4 ลูก
- () 5 ป้า
- () 6 น้า
- () 7 อา
- () 8 ปู่
- () 9 ย่า
- () 10 ตา
- () 11 ยาย
- () 12 บิดาเลี้ยง
- () 13 มารดาเลี้ยง
- () 14 อื่นๆ ระบุ.....คน
- () รวมทั้งหมด.....คน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

ข้อความ		มากที่สุด	มาก	ไม่ค่อย แน่ใจ	น้อย (มีบ้าง)	ไม่เคย
1.	เมื่อเป็นเด็กพ่อแม่กำชับเสมอไม่ให้ทำของเสียหาย					
2.	กลับจากโรงเรียนไม่ตรงเวลามักจะถูกดุว่า					
3.	จะถูกบ่นและต่อว่าถ้าทำเสียเพื่อน					
4.	พ่อแม่คอยบังคับให้อาบน้ำเมื่อถึงเวลา					
5.	พ่อแม่คอยตักเตือนและควบคุมให้ทำการบ้านและอ่านหนังสือเป็นประจำ					
6.	สิ่งของเครื่องใช้พ่อแม่จะเลือกซื้อให้					
7.	พ่อแม่มักแสดงให้เห็นว่า ท่านยังเป็นเด็กไม่สามารถตัดสินใจปัญหาต่างๆได้					
8.	การแสดงคารวะเช่น การไหว้ การพูดจากับผู้ใหญ่ ถ้าไม่สุภาพจะถูกตำหนิทุกครั้ง					
9.	พ่อแม่มักอ้างคำสั่งสอนต่างสั่งสอนท่านอยู่เสมอ					

	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ไม่ค่อย แน่ใจ	น้อย (มีบ้าง)	ไม่เคย
10.	พ่อแม่บังคับให้ตัดผมสั้นอยู่เสมอ					
11.	เมื่อใช้เงินไปซื้อของ หากกลับบ้านเช้าจะถูกด่าว่าหรือถูกตี					
12.	เมื่อท่านสอบได้คะแนนต่ำพ่อแม่จะตำหนิหรือตีเสมอ					
13.	พ่อแม่บังคับให้ท่านใส่เสื้อที่มีสีและแบบสุภาพ					
14.	พ่อแม่คอยควบคุมให้ท่านอยู่ในระเบียบที่พ่อแม่วางไว้					
15.	เมื่อพ่อแม่ใช้เงินไปซื้อของและบังเอิญทำเงินหาย ท่านจะต้องถูกลงโทษ					
16.	พ่อแม่คอยปลุกให้ตื่นนอนตามเวลา					
17.	พ่อแม่เขินดีที่ท่านทุกครั้งที่ทำผิดทั้งๆที่บางครั้งความผิดนั้นน่าจะอภัยให้ได้					
18.	พ่อแม่ถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของท่านตลอดเวลา					
19.	พ่อแม่ซักถามเกี่ยวกับเพื่อนๆที่ท่านคบ					
20.	บางครั้งพ่อแม่ด่าหรือตีท่านต่อหน้าคนอื่น					
21.	พ่อแม่ปล่อยให้ท่านให้ท่านเที่ยวได้ตามสบายใจโดยไม่ต้องขออนุญาต					
22.	พ่อแม่ไม่เคยถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของท่าน					
23.	เสื้อผ้าที่ท่านใส่ขาดและสกปรกบ่อยๆ					
24.	พ่อแม่ไม่ค่อยดูแลเวลาท่านเจ็บป่วย					
25.	เมื่อท่านไปค้างคืนที่อื่นพ่อแม่ไม่สนใจที่จะถาม					
26.	พ่อแม่ปล่อยให้ท่านอยู่บ้านตามลำพังกับพี่น้องๆเป็นประจำ					
27.	แม้ท่านพูดหยาบคายให้ได้ยิน พ่อแม่ก็ไม่สนใจที่จะว่า					
28.	ท่านกับพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน					
29.	ท่านรู้สึกห่างเหินกับพ่อแม่					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ไม่ค่อย แน่ใจ	น้อย (มีบ้าง)	ไม่เคย
30. ท่านมีความรู้สึกที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ท่านเท่าที่ควร					
31. พ่อแม่ไม่เคยสั่งสอนอบรมเกี่ยวกับความประพฤติของท่านเลย					
32. เมื่อท่านมีบาดแผลหรือได้รับบาดเจ็บพ่อแม่ไม่ช่วยดูแลทำแผลให้					
33. พ่อแม่ไม่สนใจว่าท่านจะแต่งกายอย่างไร					
34. การทะเลาะวิวาทของลูกๆ พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ปล่อยให้พี่น้องๆ จัดการกันเอง					
35. พ่อแม่ไม่สนใจว่าท่านจะคบกับใครบ้าง					
36. พ่อแม่ไม่มีเวลาอยู่กับบ้าน					
37. พ่อแม่ชอบด่าว่าเมื่อทำความผิด แต่ไม่ได้อบรมสั่งสอนหรือตักเตือน					
38. เมื่อท่านทำดีต่างๆ เช่น สอบได้คะแนนดีได้ พ่อแม่ไม่เคยแสดงความชื่นชมกับท่าน					
39. พ่อแม่ไม่ค่อยได้ไต่ถามทุกข์สุขของท่าน					
40. พ่อแม่ไม่ชมเมื่อท่านทำสิ่งที่ถูกต้อง					
41. พ่อแม่แสดงความรักให้ความอุ่นแก่ท่านอย่างเป็นกันเอง					
42. พ่อแม่แบ่งงานให้ทำพอเหมาะกับความสามารถ					
43. เมื่อมีปัญหาสามารถพูดคุยกับพ่อแม่ได้					
44. พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของท่าน					
45. เมื่อท่านทำงานผิดพลาดพ่อแม่ตักเตือนและให้อภัย					
46. เมื่อมีการโต้เถียงทะเลาะกันระหว่างพี่น้อง พ่อแม่จะตัดสินอย่างยุติธรรม					
47. พ่อแม่จะชมเชยและให้กำลังใจขณะท่านทำงาน					
48. เมื่อท่านสอบได้คะแนนไม่ดีพ่อแม่จะคอยให้กำลังใจและสนับสนุน					

	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ไม่ค่อย แน่ใจ	น้อย (มีบ้าง)	ไม่เคย
49.	พ่อแม่คอยไต่ถามเรื่องการเรียนรู้และการทำงาน ของท่าน					
50.	เมื่อท่านขอความช่วยเหลือ พ่อแม่จะให้ความ ช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างดีที่สุด					
51.	พ่อแม่คอยอบรมเกี่ยวกับมารยาทและความ ประพฤติอยู่เสมอ					
52.	ก่อนจะลงโทษพ่อแม่จะชี้แจงเหตุผลให้ท่าน ทราบก่อนเสมอ					
53.	พ่อแม่จัดหาเสื้อผ้า เครื่องแต่งตัวให้ใช้ตาม สมควร					
54.	ท่านกับเพื่อนๆ มีความสนิทสนมกันดี					
55.	พ่อแม่ให้ท่านมีสิทธิในการใช้สิ่งของของ ครอบครัวทุกอย่าง					
56.	พ่อแม่ให้คำแนะนำในเรื่องการแต่งกายของ ท่าน					
57.	เวลาพ่อแม่ลงโทษพ่อแม่ไม่เคยใช้อารมณ์					
58.	เวลาโรงเรียนมีงาน พ่อแม่ยินดีให้ท่านมีส่วน ร่วมในงานที่โรงเรียนจัด					
59.	พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านเลือกสถานที่ที่จะไป เที่ยวร่วมกับสมาชิกในครอบครัว					
60.	พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านพูดคุยกับพ่อแม่ได้ทุก เรื่อง					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพโรงเรียนของนักเรียน

ข้อความ		มากที่สุด	มาก	ไม่ค่อย แน่ใจ	น้อย (มีบ้าง)	ไม่เคย
1.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่เป็นคนยิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ดี					
2.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่สอนไม่รู้เรื่อง สอนไม่เข้าใจ					
3.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่ไม่เปิดโอกาส ให้ท่านถาม เวลาท่านไม่เข้าใจบทเรียน					
4.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่พูดจาสุภาพ					
5.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่เข้าสอนสาย และเลิกก่อนเวลา					
6.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่เอาใจใส่และ ปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค					
7.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่ไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของนักเรียน					
8.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่มีวิธีการสอน น่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย					
9.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่มีวิธีการที่ทำให้ ท่านเข้าใจบทเรียนต่างๆได้โดยง่าย					
10.	ครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่เวลาให้ คำปรึกษาแก่นักเรียน					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำแนะนำ

แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่ท่านเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้ท่านเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ เพื่อท่านจะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ **ไม่จริง** **จริงบางครั้ง** **ค่อนข้างจริง** **จริงมาก**
โปรดใส่เครื่องหมาย **3** ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด

		ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะ แนน
1	เวลาโกรธหรือไม่สบาย ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
2	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
3	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
4	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
5	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย					
6	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					
รวม						
7	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ฉันมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง					
8	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
9	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
10	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน					
11	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป					
12	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันยินดีฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
รวม						
13	เป็นธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
14	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
15	เมื่อทำผิด ฉันสามารถกล่าวคำ “ขอโทษ” ผู้อื่นได้					
16	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					
17	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
18	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					
รวม						

		ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะ แนน
19	ฉันไม่รู้ว่าคุณเก่งเรื่องอะไร					
20	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
21	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
22	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆอย่างเต็มความสามารถ					
23	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้					
24	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ					
รวม						
25	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
26	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข					
27	ฉันรู้สึกการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
28	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง					
29	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย					
30	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎ ระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					
รวม						
31	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					
32	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
33	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้					
34	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
35	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ					
36	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้					
รวม						
37	ฉันรู้สึกดีต่อกว่าผู้อื่น					
38	ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
39	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด					
40	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
รวม						

		ไม่ จริง	จริง บาง ครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริง มาก	คะแนน
41	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น					
42	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
43	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือ สนุกสนานได้					
44	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน					
45	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน					
46	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่					
รวม						
47	ฉันไม่รู้ว่าจะหาอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
48	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ					
49	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้					
50	ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่					
51	ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ					
52	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กน้อยๆที่เกิดขึ้นเสมอ					
รวม						

การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ในการให้คะแนนดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1 4 6 7 10 12 14 15 17 20 22 23 25 28 31 32 34 36 38 39
41 42 43 44 46 48 49 50

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้ 1 คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 3 คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้ 4 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 2 3 5 8 9 11 13 16 18 19 21 24 26 27 29 30 33 35 37 40
45 47 51 52

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง	ให้ 4 คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 2 คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้ 4 คะแนน

แบบประเมินตนเอง

ทำเครื่องหมาย 8 ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

ชื่อ.....

เพศ ชาย หญิง

วัน เดือน ปีเกิด.....

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ฉันพยายามจะทำตัวดีกับคนอื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. ฉันอยู่ไม่นิ่ง ฉันนั่งนานๆไม่ได้	☐	☐	☐
3. ฉันปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบายบ่อยๆ	☐	☐	☐
4. ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น (ของกิน เกม ปากกา เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. ฉันโกรธรุนแรง และมักอารมณ์เสีย	☐	☐	☐
6. ฉันชอบอยู่กับตัวเอง ฉันชอบเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	☐	☐	☐
7. ฉันมักทำตามที่คุณอื่นบอก	☐	☐	☐
8. ฉันขี้กังวล	☐	☐	☐
9. ใครๆก็ฟังฉันได้ถ้าเขาเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. ฉันอยู่ไม่สุข วุ่นวาย	☐	☐	☐
11. ฉันมีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย ฉันทำให้คนอื่นทำอย่างที่คุณต้องการได้	☐	☐	☐
13. ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เพื่อนๆส่วนมากชอบฉัน	☐	☐	☐
15. ฉันวอกแวกง่าย ฉันรู้สึกว่าไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. ฉันกังวลเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และเสียความเชื่อมั่นในตนเองง่าย	☐	☐	☐
17. ฉันใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. มีคนว่าฉันโกหก หรือขี้โกงบ่อยๆ	☐	☐	☐
19. เด็กๆคนอื่นล้อเลียนหรือรังแกฉัน	☐	☐	☐
20. ฉันมักจะอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่ ครู เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. ฉันคิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ฉันเอาของของคนอื่นในบ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ฉันขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ฉันทำงานได้จนเสร็จ ความตั้งใจในการทำงานของฉันดี	☐	☐	☐

เธอมีอย่างอื่นที่อยากจะบอกอีกหรือไม่

โดยรวมเธอคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าเธอตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1 – 5 เดือน
 6 – 12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเธอในด้านต่างๆต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมา ก	มาก
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

ปัญหานี้ทำให้คนรอบข้างเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู เป็นต้น)

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ลายเซ็น.....วันที่.....

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (ฉบับผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน)

ชื่อ-สกุลนักเรียนที่รับการประเมิน (นาย/ดช./นางสาว/ดญ.).....ชั้น ม...../..... เลขที่.....

วัน เดือน ปีเกิด.....เพศ ชาย หญิง

ทำเครื่องหมาย 8 ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นั่งนานๆไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักบ่นปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม, ของเล่น, ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลหลายเรื่อง คิดวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่ฟังได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โกง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่ ครู เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าคุณตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1 – 5 เดือน
 6 – 12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

ปัญหานี้ทำให้คุณหรือครอบครัวเกิดความยุ่งยากหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ลายเซ็น.....

พ่อ/แม่/อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง.....แปลผล.....

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (ฉบับครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน)

ชื่อ-สกุลนักเรียนที่รับการประเมิน (นาย/ดช./นางสาว/ดญ.).....ชั้น ม...../..... เลขที่.....

วัน เดือน ปีเกิด.....เพศ ชาย หญิง

ทำเครื่องหมาย 8 ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นั่งนานๆไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักบ่นปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม, ของเล่น, ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่ฟังได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชมของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาด ความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โกง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่ ครู เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าคุณตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1 – 5 เดือน
 6 – 12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐

ปัญหาของเด็กทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ลายเซ็น.....

ครูผู้สอน/ครูที่ปรึกษา/อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านดัง.....แปลผล.....

การให้คะแนนและการแปลผล

การให้คะแนนแยกตามรายด้าน

1. ด้านอารมณ์

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
3.	ฉันปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบายบ่อยๆ	0	1	2
8.	ฉันขี้กังวล	0	1	2
13.	ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	0	1	2
16.	ฉันกังวลเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และเสียความเชื่อมั่นในตนเองง่าย	0	1	2
24.	ฉันขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่มปกติ (0-5).....เสี่ยง/มีปัญหา (6-10)

2. ด้านความประพฤติ/เกร

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
5.	ฉันโกรธรุนแรง และมักอารมณ์เสีย	0	1	2
7.	ฉันมักทำตามที่คนอื่นบอก	2	1	0
12.	ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย ฉันทำให้คนอื่นทำอย่างที่คุณต้องการได้	0	1	2
18.	มีคนว่าฉันโกหก หรือขี้โกงบ่อยๆ	0	1	2
22.	ฉันเอาของของคนอื่นในบ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่มปกติ (0-4).....เสี่ยง/มีปัญหา (5-10)

3. ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
2.	ฉันอยู่ไม่นิ่ง ฉันนั่งนานๆไม่ได้	0	1	2
10.	ฉันอยู่ไม่สุข วุ่นวาย	0	1	2
15.	ฉันวอกแวกง่าย ฉันรู้สึกว่าไม่มีสมาธิ	0	1	2
21.	ฉันคิดก่อนทำ	2	1	0
25.	ฉันทำงานได้จนเสร็จ ความตั้งใจในการทำงานของฉันดี	2	1	0

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่มปกติ (0-5).....เสี่ยง/มีปัญหา (6-10)

4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
6.	ฉันชอบอยู่กับตัวเอง ฉันชอบเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	0	1	2
11.	ฉันมีเพื่อนสนิท	2	1	0
14.	เพื่อนๆ ส่วนมากชอบฉัน	2	1	0
19.	เด็กๆ คนอื่นล้อเลียนหรือรังแกฉัน	0	1	2
23.	ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่มปกติ (0-5).....เสี่ยง/มีปัญหา (6-10)

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1.	ฉันพยายามจะทำตัวดีกับคนอื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกคนอื่น	0	1	2
4.	ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น (ของกิน เกม ปากกา เป็นต้น)	0	1	2
9.	ใครๆ ก็ฟังฉันได้ถ้าเขาเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ	0	1	2
17.	ฉันใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	0	1	2
20.	ฉันมักจะอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่ ครู เด็กคนอื่น)	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่มปกติ (4-10).....เสี่ยง/มีปัญหา (0-3)

การแปลผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็กฉบับครูประเมินนักเรียน

รายละเอียด	ปกติ	เสี่ยง/มีปัญหา
คะแนนรวมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (จากคะแนนรวมพฤติกรรม 4 ด้าน)	0 - 15	16 - 40
คะแนนรวมพฤติกรรมแต่ละด้าน		
1. คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0 - 3	4 - 10
2. คะแนนพฤติกรรมเกรง/ความประพฤติ	0 - 3	4 - 10
3. คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น	0 - 5	6 - 10
4. คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0 - 5	4 - 10
5. คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (คะแนนจุดแข็ง)	4 - 10 (มีจุดแข็ง)	0 - 3 (ไม่มีจุดแข็ง)

ถ้าตอบว่า "ไม่" ไม่ต้องคิดคะแนนข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้พิจารณาแบบประเมินในหัวข้อต่อไปนี้

ข้อความ	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ	0	0	1	2
ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ				
● ความเป็นอยู่ที่บ้าน	0	0	1	2
● การคบเพื่อน	0	0	1	2
● การเรียนในห้องเรียน	0	0	1	2
● กิจกรรมยามว่าง	0	0	1	2

สรุปการแปลผลด้านหลัง

คะแนนรวม 0 คะแนน = ปกติ
 คะแนนรวม 1 คะแนนขึ้นไป = เสี่ยง/มีปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางวรรณวิไล กมลกิจวัฒนา เกิดวันที่ 17 ตุลาคม 2507 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และนตุงครรภ์ชั้นสูง จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีลำปาง ในปี พ.ศ. 2530 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี พ.ศ. 2533 เข้าศึกษาในหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2543 ปัจจุบันช่วยราชการ ณ ศูนย์สุขภาพจิตเขต 4 กรมสุขภาพจิต ประทรวงสาธารณสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย